

Trnova pot združevanja sredstev

Enkrat se zatakne pri zbiranju sredstev za financiranje določenih skupnih stvari, drugič kje drugje, kot po pravilu pa se vedno le nekje zatakne. Problemov, ki pogosto tako odnos nekaterih do vprašanj skupnega pomena, je verjetno več, najhujše pa je verjetno to, da ponekod še vedno niso razčistili s tem, kaj je sploh združevanje sredstev, kaj pa je kritje stroškov. Dogaja se celo to, da v marsikateri temeljni organizaciji komentirajo poziv za formiranje določenega sklada nekako takole: „V 11. in 12. nadstropju Iskrine poslovne stavbe v Ljubljani spet zahtevajo denar od nas“.

Ozko gledanje. Ne denarja od njih, pač pa za njih, za nas vse. Se vedno se nam dogaja, da smo sredstva pripravljena združevati le takrat, kadar vidimo neko neposredno korist ter pozabljamo na to, da je treba individualne interese podrediti skupnemu interesu, kajti le tako bomo nekaj dosegli in le tako bomo močni. Drugače nam gotovo ne bi bilo treba zardevati celo pri tako pomembnem področju, kot je bilo zbiranje denarja za mikroelektroniko, ko smo ta denar združili z največjimi napori, da smo imeli lastno udeležbo za najete posojila v banki. Zardevali pa so napačni ljudje.

Proračunska mentaliteta oziroma polariziranje med tistimi, ki združujejo in tistimi, ki ta združen denar porabljajo, je tudi eden od kamnov spotike, ki ga bo treba čimprej odstraniti, slišati pa je, in to pogosto, da bi morale imeti temeljne organizacije rezerviran denar za financiranje skupnih strateških projektov. Gre torej za nasprotovanje „skupnemu žaklju“. Naj bo kakorkoli že, in kakorkoli že se bomo tudi odločili, pa se človeku utrne naslednja morda nekoliko za lase privlečena primerjava: ko se mož in žena odpravljata v trgovino, je prav vseeno, kdo ima denarnico. Seveda to velja le za urejen in dober zakon.

Pomeni to, da z našim, Iskrinim zakonom nekaj ni v redu? Morda. Še huje pa je to, da gre za popolno nepoznavanje samoupravljanja in delegatskega sistema, ko se v nekaterih temeljnih organizacijah še vedno ne zavedajo, da njihovi delegati na ravni skupščine ali delavskih svetov — torej v SOZ ali DO — razpolagajo z združenimi sredstvi, in torej nezaupanju ne bi smelo biti mesta.

Enkrat se vselej bi morali že narediti črto čez miselnost — „ta daje, oni pa porabljajo.“ Čeprav se te, lahko bi rekli, proračunske mentalitete, še ne bomo tako kmalu odkrižali, pa je najenostavnejša rešitev gotovo samo tale: spoštovati bomo morali sprejete sporazume ter, vsaj takrat, ko gre za „življenjsko pomembne interese“, kot jih je že večkrat označil ter se tudi spomniti, da vsako leto le ni konjunktorno, in da je naš proizvodni program iz leta v leto manj konjunkturen. V elektro in elektronski industriji pač na latorikah ni moč spati.

Lado Drobež

NOVE IZVOZNO—UVOZNE POTI

Proizvodne TOZD in Iskra COMMERCE družno na zunanjem trgu

Obširno smo že pisali o novostih in spremembah v jugoslovanskem sistemu zunanje-trgovinske menjave, zlasti pa o eni najpomembnejših novosti, ki je sledila Zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino — o ustanovitvi slovenske Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Ustanovna skupščina te skupnosti je že bila, na njej pa so poleg predsednika skupnosti izvolili tudi organe SIS EOT ter delegacijo skupnosti v interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Organi skupnosti — Izvršni odbor, Odbor za samoupravni sporazum o planiranju ekonomskih odnosov s tujino, Odbor za samoupravni sporazum o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz, Odbor za samoupravni sporazum o kreditnih odnosih s tujino in Odbor za pospeševanje izvoza ter delegacija za zvezni SIS EOT so oblikovani po delegatskem načelu, in to iz osnovnih celic skupnosti — njenih enot, le-te so sestavljene na podlagi medsebojne dohodkovne povezanosti ter dohodkovne in proizvodne soodvisnosti pri ustvarjanju in uporabi deviznega dohodka. Iskra je vključena v drugo enoto, v kateri so temeljne organizacije združenega dela s področja strojne industrije, proizvodnje prometnih sredstev in ladjedelništva ter proizvodnje električnih strojev in aparatov. V odbori ima Iskra osem delegatov, v skupščini SIS EOT pa tri. Vodilo za določitev tolikšnega števila Iskrinih delegatov v tem najvišjem samoupravnem telesu SIS EOT je Iskrin devizni priliv, družbeni proizvod in število zaposlenih.

V Izvršni odbor je bil izvoljen Ludvik Kuhar iz Elektromehanike, v Odboru za samoupravni sporazum o planiranju ekonomskih odnosov s tujino nimamo delegata, v Odboru za samoupravni sporazum o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz je predsednik svetovalec glavnega direktorja Iskre Commerce Iže Mediča Ludvik Kranjc, namestnik člana odbora pa je prav tako iz Iskre Commerce Karel Pavčar, zatem je član Odbora za samoupravni sporazum o kreditnih odnosih s tujino direktor področja za finance ZP Iskra Anton Bukinis, namestnik člana odbora za pospeševanje izvoza je Andrej Polenec, namestnik člana delegacije v interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino pa je direktor področja za ekonomiko Edi Delopst.

„Tolikšno število delegatov v slovenski samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino je vsekakor lepo priznanje našemu Združenemu podjetju“, je poudaril zunanje-trgovinski svetovalec v Iskri Commerce Ludvik Kranjc, „žal pa se člo-

veku vsiljuje bojazen, da se v nekaterih temeljnih organizacijah v Iskri še vedno v zadostni meri ne zavedajo, kaj zunanje-trgovinske spremembe sploh pomenijo.“

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dvajset let sodelovanja Iskra-Goertz

Ob 20-letnici sodelovanja kranjske Iskre z avstrijsko firmo Goertz in zahodnonemško firmo METRAWATT je bila minuli teden na obisku delegacija obeh tovarn. Goste je sprejel po-

Direktor Ludvik Kuhar se zahvaljuje za uspešno sodelovanje.

močnik glavnega direktorja Ludvik Kuhar in se jim zahvalil za plodno sodelovanje z Iskro.

Obe firmi spadata v grupacijo Brown-Boweri (BBC). Z njima imamo razvite dobre poslovne odnose in sklenjene kooperacijske pogodbe. Pomembno je predvsem sodelovanje firme Goertz s tovarno električnih merilnih instrumentov, ki se je začelo pred 20 leti, predvsem na področju univerzalnih merilnih instrumentov. Lahko rečemo, da se je tudi s pomočjo tega sodelovanja naša tovarna v Otočah uvrstila med pomembne svetovne proizvajalce univerzalnih instrumentov, ki se danes prodajajo skoraj po vsej Evropi, zlasti še na zahodnih tržiščih. Več o dosedanjem sodelovanju z omenjenima firmama bomo napisali v prihodnji številki.

A. B.

Obisk delegacije iz Tbilisija

Delegacija komunistične partije iz glavnega mesta gruzinske SSR je v petek, 7. t. m. obiskala tudi kranjsko občino. S strani mesta Ljubljane, ki je pobrateno s Tbilisijem, jo je spremljal sekretar Sveta ZK Vinko Hafner s sodelavci. Goste je v Kranju sprejel sekretar OK ZKS Jože Kavčič.

V sovjetski delegaciji so bili: Tengiz Mentešavi, prvi sekretar Mestnega komiteja KP Gruzije, namestnik predsednika mestne skupščine, prvi sekretar rajonskega komiteja Kalininskega rajona in poslanec vrhovnega sovjeta gruzinske SSR.

Gostje so si ogledali tudi tovarno Telekomunikacij na Laborah, kjer jih je sprejel direktor Ivan Cvar in jim predstavil Iskro Elektromehaniko, sekretar Sveta ZK Janez Kern pa organizacijo Zveze komunistov v Elektro-

mehaniki. Sekretar občinske konference ZKS Jože Kavčič je gostom predložil kosilo.

A. B.

PRED VOLILNIMI KONFERENCAMI

Kritika je gonilo napredka

V praksi se precej pogosto srečujemo s kritiko, ki ruši in ki se ne zaveda, kaj se v resnici gradi. Taka kritika ni gonilna sila družbenega razvoja, marveč njegova coka (pravi tov. Edvard Kardelj).

Vsaka družbena kritika je v večji ali manjši meri tudi politična akcija. Zato so zelo pomembni način kritike, jezik in oblika, saj ti izražajo notranjo vsebino in akcijski cilj. Kritiziraš lahko s sovraštvom, kar narekuje določen način in jezik, kritiziraš pa lahko tudi s skrbjo za uspeh akcije, kar spet pogosto drugačen način in jezik.

Z družbeno kritiko se je ukvarjal tudi Marks. Družbena kritika za Marksa ni bila sama sebi namen. Kritiziral je potemtakem s pozicij tistega, kar je ustvarjal. Njegova borba za svobodo kritike je bila oblika borbe za realizacijo tistega, kar je ustvarjal.

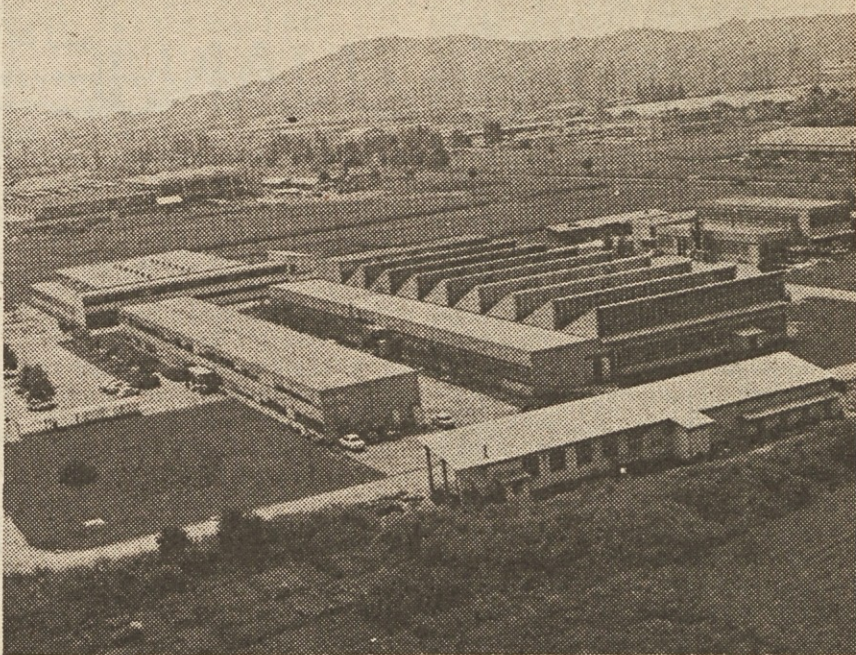
Ni vsaka kritika dobra in koristna za našo družbeno stvarnost, Kritika od kritike se loči. Tako kot ni vsaka slika že umetniška, vsaka zamisel že znanost, tako tudi ni vsaka kritika ustvarjalna. Zato moramo komunisti pošteno in marksistično oceniti vsako kritiko, vzpodbujati resnično družbeno kritiko, ki prispeva k socialističnemu samoupravnemu razvoju, in zatreti slabo družbeno kritiko (oz. kritizstvo).

Za družbeni učinek kritike niso odločilne ne besede, ne dobri nameni in ne ostrina, marveč njeno družbenozgodovinsko izhodišče in njen vpliv na tiste družbene sile, od katerih je odvisen razvoj socialističnih družbenih odnosov. Včasih je kritika bolj izraz čustev, ki so sicer močno gibalo razpoloženja, niso pa dober razsodnik dogajanja. Kritika mora biti predvsem umsko delo, trdo in naporno delo, študij in analiza, ne pa razkazovanje strasti, govorniških sposobnosti, spletkarstva in politikantstva.

Tito je kritiko vedno pojmoval kot metodo revolucionarnega boja kot sredstvo za spremembo obstoječe stvarnosti. Kritika in samokritika je sestavni del dela komunistov. Vsak komunist mora kritično opazovati stvari okrog sebe, mora spremljati ravnanja in politična pojmovanja ljudi in ocenjevati lastno dejavnost.

Kritika mora prispevati svoj delež k vzgoji in graditvi lika komunista.

Stane Preskar

Naša temeljna organizacija združenega dela — Tovarna feritov na Stegnah letos praznuje 25-letnico obstoja. Na letalskem posnetku je kompleks objektov Industrije elementov za elektroniko, s TOZD Feriti v sredi. Nekaj več prostora TOZD Feriti namerjamo na 4. strani.

KONČANO 11. ZVEZNO TEKMOVANJE KOVINARJEV V ZAGREBU

V Avtoelektriki prvak SFRJ med orodjarji

S podelitvijo zlatih ur, diplom in pokalov, se je v nedeljo, 9. oktobra, končalo 11. tekmovanje kovinarjev, ki je bilo v Zagrebu pod pokroviteljstvom predsednika republike in zveze komunistov Jugoslavije Josipa Broza Tita.

Okrog 250 tekmovalcev je 4 dni

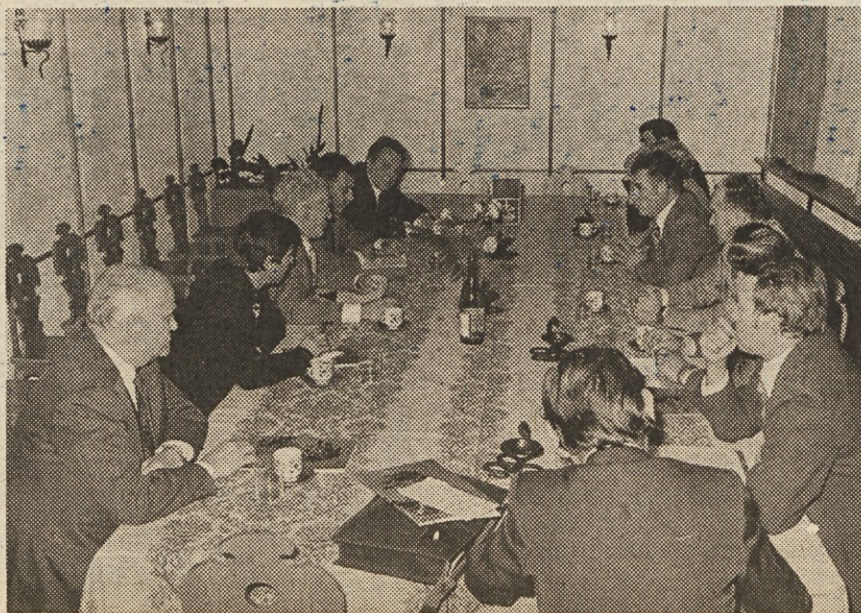

Zmagovalec Marko Škrinjar.

merilo svoje sposobnosti v devetih tehnično-tehnoloških disciplinah. Pri izdelavi nalog so se kovinarji iz vseh naših republik in pokrajin srečali z najsodobnejšo tehnologijo dela.

Predstavniki naše republike so nas dostojno zastopali. Osvajali so tri prva mesta in sicer: Marko Škrinjar, orodjar iz novogoriške Iskre, Marjan Černigoj, varilec iz „Vozil“ Gorica, in Vincenc Gostenčnik, plinski varilec iz Železarne Ravne na Koroškem.

Odposlanec predsednika republike (Nadaljevanje na 3. strani)

Delegacija iz Tbilisija med pogovori v Iskri.

7. seja skupščine ZP Iskra

V četrtek, 20. oktobra 1977, bo 7. seja skupščine ZP Iskra z naslednjim dnevnim redom:

1. Potrditev zapisnika in pregled izvrševanja sklepov 6. seje Skupščine z dne 26. 6. 1977
2. Poročilo o poslovanju SOZD ISKRA od 1. 1. do 30. 6. 1977
Poročevalec: Delopst Edvard
3. Poročilo „Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v ZP ISKRA“ o uskladitvi pripomb na predlog „Tez o samoupravni organiziranosti v SOZD ISKRA“
Poročevalec: Klavs Vladimir
4. Sklepanje o pričetku javne razprave o osnutku „Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA“
Poročevalec: Barborič Boštjan
5. Poročilo o usklajevalnem postopku za sredstva KTD dejavnosti za leto 1977
Poročevalec: Petelin Milan
— predlog ukrepov poslovnega odbora glede dejavnosti KTD
6. Pobuda družbenega pravobranilca samoupravljanja SRS za spremembo 54. sklepa 5. zasedanja Skupščine z dne 19. 4. 1977
— predlog za spremembo sklepa
Poročevalec: Barborič Boštjan
7. Informacija o predlogu samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke
Poročevalec: Preskar Stane
8. Informacija EMO Celje o izidu referenduma za izstop iz SOZD ISKRE:
Poročevalec: Žmavc Marjan
9. Razno
10. Vprašanja delegatov

PREDSEDNIK SKUPŠČINE:
Klavs Vladimir, dipl. ing.

Iskra dobi Zlatega Merkurja

Iskra je letos dobila znano mednarodno priznanje: Zlati Merkur, ki ga podeljuje mednarodni novinarski center v Rimu najzaslužnejšim firmam in posameznikom na svetu za zasluge pri vključevanju v mednarodno delitev dela. To priznanje je ob svojih letošnjih jubilejih dobil tudi predsednik SFRJ Josip Broz-Tito.

Iskra, pravzaprav Tovarna elektromotorjev in gospodinskih aparatov v Železnikih, je dobila to visoko priznanje za skoro dvajsetletno delo in prizadevanja v mednarodnih kooperacijah in visokem izvozu. V utemeljitvi piše, da je ta tovarna začela s sorazmerno skromnim izvozom v ZDA, nato pa je postopoma izvažala vse več, čedalje bolj pa se je vključevala tudi v mednarodno delitev dela s svojimi kooperacijami na področju proizvodnje malih, izredno kvalitetnih elektromotorjev in gospodinskih aparatov. Danes sodeluje že s celo vrsto svetovnih firm: AEG, Braun, Girmi, Danfoss in drugimi. Vrednost izdelkov pri inozemskih kooperacijah je z izvozom vred nad pet in pol milijona dolarjev letno. Izvažajo pa preko šestdeset odstotkov svoje proizvodnje v deset

držav na štirih kontinentih.

Ob podelitvi so posebej poudarili kvaliteto izdelkov Iskre tudi na domačem trgu — v Jugoslaviji, strokovno in sodobno delo v razvojni dejavnosti in duhovite ter tehnološko dovršene prijeme pri projektiranju proizvodnje.

Zlati Merkur je visoko mednarodno priznanje, ki si ga želi vsaka firma. Nagrada je bila letos podeljena sedemnajstič in Iskra je peti dobitnik v Jugoslaviji. Drugo leto pa bo podeljena Mehiki. Pri natečajih za podelitev sedaj konkurira 43 držav, ki pa jih je iz leta v leto več.

Zlatega Merkurja je Iskri podelil prejšnji četrtek predsednik Gospodarske zbornice SFRJ Ilija Vekić ob asistenci gospoda Hashema Maadija.

Priznanje — Zlatega Merkurja je dobil ob svojih letošnjih jubilejih tudi

V PETIH MESECIH NOVA TOVARNA V ŠTATENBERGU POD STREHO

Komaj pet mesecev je minilo, ko smo 24. aprila v Štatenbergu s proslavili letošnjih Titovih in partijskih jubilejev, vzdali temeljni kamen za novo tovarno programatorjev in relejev.

Kot dandanes vsako gradnjo, tako so tudi novogradnjo TOZD TELA v Štatenbergu pestile določene težave, med drugim tudi vremenske, a vendar je bil za graditelje novega proizvodnega objekta 20. september pomemben dan. Ta dan so namreč dokončali groba gradbena dela in na vrhu nove zgradbe postavili smrečico, simbol dokončane prve faze izgradnje tovarne, ki se je veselijo vsi sedaj zaposleni v obratu v Štatenbergu pa tudi vsi tisti, ki bodo po njeni dokončni dograditvi v njej našli svojo zaposlitev.

V sorazmerno kratkem času je gradnja novega proizvodnjega objekta uresničena do takšne mere, da ni bojazni, da ne bi v novi tovarni mogli začeti z redno proizvodnjo za delavski praznik — 1. maj 1978, kot so izzvele besede, izrečene ob slavnostni vzidavi temeljnega kamna.

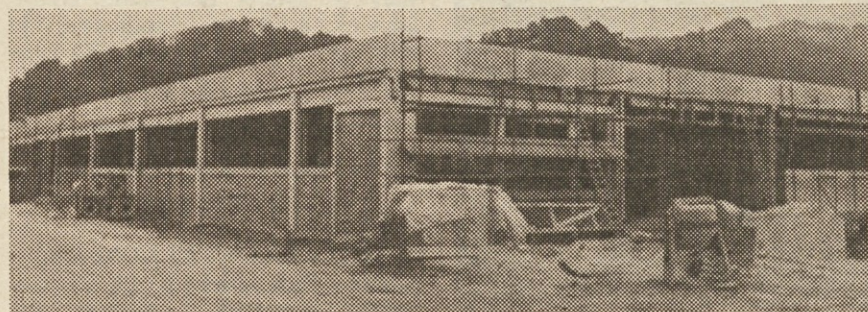
Na vrsti so še preostala notranja gradbena dela, urejanje vseh potrebnih instalacij in končno montaža predvidene opreme. Predvidena nova tovarna programatorjev in relejev v Štatenbergu bo imela 1.800 m² bruto

površine in se bo vanjo preselil sedanji obrat TOZD TELA, ki gostuje v spodnjih prostorih štatenberškega gradu. Razumljivo bodo novi delovni prostori omogočili nadaljnjo razširitev proizvodnega programa, večjo proizvodnjo in tudi povečano število zaposlenih v njih, hkrati pa bo lahko dosežena boljša prostorska razdelitev in tudi sama organizacija proizvodnje.

Uspešen potek gradnje nove tovarne v Štatenbergu je Iskri lahko v ponos, hkrati pa tudi dokaz, da je v Iskri dovolj zavednih sil, ki znajo uresničevati investicijske naložbe, da bi le-te lahko čimprej začele vračati vložena sredstva. Takih sil tudi v DO Avtomatika ne manjka, o čemer priča prav gradnja tovarne v Štatenbergu.

TOZD TELA se dobro zaveda pomena nove tovarne, kot se zaveda odgovornosti do izpolnjevanja sprejetih planskih obveznosti. Njen delovni kolektiv pa tudi sicer skuša nesebično in zavestno storiti vse za boljše gospodarjenje. Najbolj zgovoren dokaz je njegova odločitev, da bosta obe delovni izmeni prostovoljno in solidarnostno delali zato, da bosta vsaka z enodnevnim zaslužkom okrepili sklad skupne porabe. Prva izmena bo v ta namen delala že 29. oktobra, druga pa v novembru.

— J. —

naš predsednik Tito, ki ima velike zasluge za mednarodno sodelovanje in mir na svetu — pa seveda za mednarodno tehnično in gospodarsko sodelovanje, kar so posebej poudarili ob podelitvi tega visokega priznanja.

FY

V AVTOELEKTRIKI PRVAK SFRJ MED ORODJARJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

in član predsedstva ZKJ Milutin Batić je na nedeljski slovesnosti v kongresni dvorani zagrebškega velesejja izročil zmagovalcem zlate ure — darilo pokrovitelja predsednika Tita.

Prvo mesto in naslov najboljšega orodjarja v Jugoslaviji je osvojil 24-letni orodjar novogoriške Iskre Marko Skrinjar. Še sam ni mogel verjeti, da je to res, saj je osvojil to priznanje prav v letu, ko vsi delovni ljudje praznujemo pomembne partijske in Titove jubileje.

„To je najpomembnejša in najbolj dragocena nagrada, ki jo lahko osvojijo tekmovalci na zveznem tekmovanju kovinarjev, saj predstavlja motiv več za doseganje maksimalnih rezultatov. Odnesti iz Zagreba Titovo uro s posvetilom je največja čast in priznanje“, je dejal po razglasitvi rezultatov Marko.

Kolektiv Iskre—Avtoelektrike je ponosen na najboljšega jugoslovanskega orodjarja. Ponosen je, da smo opravičili zaupanje vseh slovenskih orodjarjev in njihovih predstavnikov, zbranih na republiškem tekmovanju, ki je bilo v Novi Gorici (o tem smo obširno poročali v 39. št. Iskre), da bo republika Slovenijo zastopal prav Marko. Njegovo priznanje je hkrati priznanje za Iskra—Avtoelektriko, za Iskra Kranj, ki je prva prenesla del svojih izkušenj na mlade orodjarje v Avtoelektriki in ne nazadnje na združena podjetja Iskre. Tega uspeha se lahko upravičeno veselimo vsi, zato izrekamo najboljšemu jugoslovanskemu orodjarju iskrene čestitke in zahvalo, da je ime Iskra v samem vrhu jugoslovanskega orodjarstva.

Marko Rakušček

Sindiklat — pobornik samoupravljanja

(Nadaljevanje z 2. strani)

kov, ki bo hkrati vzpodbuda k večji storilnosti in večji pobudi na vseh področjih. Osnutki bodo šli v kratkem v javno razpravo in na glasovanje tako, da bo delo zaključeno pred koncem leta.

Kakšna je predkongresna in predvolilna aktivnost v vaših sindikalnih organizacijah?

Kakor vse delo s področja sindikalne dejavnosti tudi ta poteka po tozdihi. Predsedstvo zavzame le določena stališča in na sejah se dogovorimo za enotno akcijo, izvajamo pa vse delo po tovarnah oziroma v osnovnih organizacijah.

V TOZD Široke potrošnje smo po predhodnem posvetovanju že evidentirali kandidate za prihodnje volitve v vsa samoupravna telesa. Vzporedno pa poteka živahna družbenopolitična akcija za čimaktivnejše sodelovanje pri pripravi na Kongresa ZKS in ZKJ. Za vse družbenopolitično delo sodelujejo vse organizacije. Prva je se-

veda ZK, ZB, ZSMS in tudi sindikat, kakor sem že omenil. Udeležujemo se prek delegatov tudi živahne politične aktivnosti „na terenu“ — v krajevnih skupnostih.

S čim se sindikat v vaši delovni organizaciji še ukvarja?

Nalog, ki smo si jih zadali vam raje ne bi našteval. Naj povem le nekaj aktivnosti, ki so bile najznačilnejše in so bolj izstopale: Predvsem sindikat skrbi za standard sodelavcev na delovnih mestih. Tako za zdravo prehrano, dobro okolje in vzdušje vzajemnega sodelovanja, ki je za samoupravni kolektiv potrebno. Poleg tega pa tudi skrbimo za rast osebnih dohodkov — pač sorazmerno z možnostmi TOZD in povečanjem življenjskih stroškov.

Vsa naša DO je na predlog sindikata sprejela enotne kriterije za ugodnosti iz sindikalne liste. Tudi za stanovanjske kredite skrbimo. Na športnem področju smo živahni. Priredili smo zimske in letne igre Široke potrošnje, ki upam, da bodo postale tradicionalne. Naše TOZD so raztresene in to so dobrodošle priložnosti, da se srečamo delavci iz različnih tovarn in se bolje spoznamo.

V več TOZD pa smo organizirali skupno nabavo ozimnice in nekaterih širokopotrošnih izdelkov po tovarniških cenah.

KF

DUŠAN ŽELJEZNOV:

(17)

TITO V ISKRI

Z Maksom Vertačnikom, prav tako starim Iskrašem, ki je danes že upokojenec, sva se dobila to pot izjemoma v Ljubljani, kjer preživlja svoj zasluženi pokoj. Tudi Maks Vertačnik je v nekem smislu živa enciklopedija o Iskri, saj se odlično spominja vseh začetkov kranjske Iskre, ko se je leta 1945 še imenovala Strojne tovarne in še ni bila niti pravno registrirana, a je vseeno delovala. V tistih letih 1945. leta, najdemo Maksa Vertačnika na ministrstvu za industrijo in rudarstvo kot referenta za Strojne tovarne iz Kranja, oziroma za kasnejšo Iskra.

„Potem ko so Strojne tovarne v Kranju preimenovali v Iskra, smo v Ljubljani odprli ekspozituro Iskre, ki je imela takrat svoje pisarniške prostore v tovarni baterij Zmaj. Mar ni to malce simbolično? In v teh prostorih sem potem vodil ljubljansko ekspozituro Iskre“, se spominja Maks Vertačnik in nadaljuje:

„1946. leta sem postal vodja komercialnega sektorja v kranjski Iskri. To funkcijo sem opravljal do 1949. leta. Takoj vam bom povedal, zakaj sem bil v komerciali tako malo časa. Odkrito vam moram priznati, da mi ta posel ni ležal, na vsak način sem hotel priti v tehniško stroko, ki se mi je zdela neprimerno bolj živahna, življenjska in dinamična. Ta moja želja se je uresničila in 1949. leta sem postal vodja panoge za kinoakustiko in projektorje. To dolžnost sem opravljal vse tja do 1958. leta.

Pri tem bi rad opozoril, da sem že leta 1949. opozarjal, da razvoj kinoprojektorjev ne bo mogoč brez izvoza in večjih serij. Tako smo tudi že 1949. leta začeli iskati možnosti izvoza in plasmaja naših izdelkov, zlasti kinoprojektorjev v tujino. Zato sem takrat sam vzel pot pod noge in prepotoval večino evropskih dežel pa tudi številne arabske dežele in rezultat vsega tega je bil začetek izvoza naših kinoprojektorjev v številne dežele, od Burme preko Turčije, kjer smo v celoti osvojili tržišče tja do sosedne Avstrije.

Vendar pa so me 1958. leta prosili, če bi prevzel znova vodstvo prodaje, ki je zajemala takrat tako izvoz kot prodajo na domačem trgu. Sprejel sem to funkcijo, čeprav ne s prevelikim navdušenjem. Vendar sem takrat organiziral prodajnoservisni oddelek in hkrati z njim ustanovil tudi prvi Iskrin servis. Vendar sem si pri tem še vedno želel priti med ljudi in v življenje in ko je inž. Železnik prevzel vodstvo TEN v Ljubljani, mi je takrat dejal, če bi hotel prevzeti pri njem v TEN komercialo. Sprejel sem njegovo ponudbo in opravljal komercialno funkcijo v TEN v času od 1961. do 1972. leta, ko sem odšel v pokoj.

Vprašujete me o Titovem prvem obisku v kranjski Iskri? Zdi se mi, da so že moji predhodniki o tem povedali veliko zanimivega in novega in bi jaz k temu ne imel bogve kaj dosti dodati. Ali bi ne bilo bolje, če bi vam opisal neko svoje srečanje

z našim predsednikom, ki se je pripetilo nekaj let poprej na zagrebškem velesejmu, a je še kako zadevalo Iskra in njene proizvode?

Bil je jesenski zagrebški velesejem in kot običajno si ga je prišel ogledat tudi Tito. Jaz sem namreč takrat zastopal in vodil Iskrin zastavni prostor na zagrebškem velesejmu. Takrat je Iskra poleg svojih, že znanih kinoprojektorjev, razstavila tudi svoje prve električne enofazne števec in je takrat prav za velesejem izdelala prvih deset prototipov teh števcov ter jih seveda razstavila.

Ko je prišel Tito med obiskom zagrebškega velesejma mimo, je takoj opazil naše števec. Pristopil je k meni, pokazal na števec in me vprašal:

„Kaj pa je to?“

Odgovoril sem mu, da so to električni enofazni števeci in mu takoj tudi enega odprl. Vzel ga je v roke ter ga opazoval in ogledoval najmanj deset minut. Ves čas se je med ogledovanjem smehljaj in potem na koncu ves navdušen pokazal števec svoje-mu spremstvu z besedami:

„Vidite, vedel sem, da bomo sposobni izdelovati tudi najbolj zapletene aparature in naprave. Vem pa tudi, da je to izredno pomembno za naše gospodarstvo, ker električnih števcov poslednje bo treba več uvažati.“ Potem je premolknil in nadaljeval:

„Imejte pogum in izdelajte čim več takšnih števcov!“

Čeprav je Tito vse to povedal pred dobrimi petindvajsetimi leti, še vedno slišim te njegove, zares vzpodbudne in dalekovidne besede, hkrati pa ne morem pozabiti njegovega veselja in resničnega navdušenja pa tudi zanimanja za tistih prvih deset naših števcov, ki so danes postali že tako vsakdanja stvar v naših domovih in presegli že milijonske številke kosov. Tito je že takrat, na začetku, pokazal svojo daljnovidnost in prav zato mi je natanko to srečanje na zagrebškem jesenskem velesejmu pred dobro četrtno stoletja ostalo najbolj živo in nepozabno v spominu.

Ko se že pogovarjava o Iskri pa bi vam rad še povedal zgodbo o nastanku danes že znamenite Iskrške zvezde, emblema, ki ga danes pozna že ves svet.

Prekinil sem ga in pripomnil, da bi bila ta zgodba za naslednji podlistek. Strinjal se je in vse o znameniti Iskrini petokraki zvezdi bo govora v naslednji številki prav na tem mestu.

Investicije danes in jutri

Ob našem jubileju

Prehrojena pot Iskrinih feritov ni lahka. Od prvotne zamisli proizvajati feritni material do danes se je razvila tovarna feritnih materialov, ki je poznana po svojih kvalitetnih izdelkih v Jugoslaviji in Evropi. V preteklih 25 letih se je spreminjala tehnologija, rasla je kvaliteta in proizvodni program se je skoraj v celoti spremenil. Od feritnih palčk in anten kot klasičnih feritnih izdelkov smo prešli k navitim komponentam s feritnimi jedri za elektronske telefonske centrale.

Ta veliki napredek je lahko omogočila samo spreminjajoča se miselnost članov kolektiva, ki je sledila času v katerem živimo, ter smo znali uspešno uporabljati načelo „Tovarne delavcem“ v praksi. Samoupravljanje je v našem primeru uspešno prestalo vse težke preizkušnje. Danes so za nami časi, ki se jih starejši člani kolektiva dobro spominjamo, ko smo se sramovali povedati, kje smo zaposleni in danes lahko ponosno povemo, da delamo v Feritih in namesto prejšnjega pomilovanja smo deležni pohval in simpatij.

Da pa smo to lahko dosegli, smo se morali v preteklosti marsičemu odpovedati. Odrači smo se morali solidnim OD, primernim delovnim pogojem in ustreznim pogojem družbenega standarda.

Veliko naših želja smo že uresničili in če bomo tempo razvoja in uspešnosti dela obdržali, v katerem proslavimo 25-letnico, obdržali, bomo prav gotovo uresničili tudi naše še ne uresničene želje po še boljših delovnih pogojih in boljših pogojih družbenega standarda ter uspešno rešili zdravstveno varstvo, prehrano na delovnem mestu ter reševali stanovanjsko problematiko članov kolektiva.

Proslavljamo 25 let Feritov v ISKRI, za polovico tega časa lahko rečemo, da ferite tudi industrijsko proizvajamo. To je doba, ki bi sicer že lahko pomenila tradicijo, toda pri sodobnem tempu napredka so včerajšnja spoznanja, jutri že zastarela in zato je sposobnost — osvajati novo — pomembnejša od tradicije. Tudi v feritih se moramo oprijeti tega gledanja na vseh področjih od vzpostavljanja druž-

benih odnosov in ocene gospodarskih rezultatov ter rasti tovarne do proizvodnega programa. Tradicija naj nam torej pomeni le izkušnje, ki jih uporabimo za hitrejšo in kvalitetnejšo osvajanje novega.

Jubilej praznujemo v letu, ko ugotavljamo pomembne premike v zgodovini Feritov:

— Zaključujemo I. fazo rekonstrukcije feritov z novo tehnologijo brizganega oblikovanja in mokrega prešanja ter novo tehnologijo brušenja. Uvedena je izboljšana tehnologija sintranja z možnostjo proizvodnje visokih profesionalnih kvalitet. Potreben dušik za sintranje uvajamo iz tekočega stanja namesto dosedanjega pridobivanja iz amonijaka, ki je onesnaževal okolje.

— Odpiramo lastne obratne prostore v Ljubnem ob Savinji, ki bodo zagotavljali lahko delo do 70 delavcem in organiziramo nov obrat v razviti Solčavi s kapaciteto do 40 delavcev.

— Na področju navitih komponent začnemo uvajati avtomatizacijo in prehajamo na profesionalne proizvode.

— Ob vseh težavah, ki nastopajo ob rekonstrukciji obratov pa povečujemo v letu 77 proizvodnjo za preko 60 % napram preteklemu letu. Z letošnjimi 6,7 milijardami S din tako prekoračujemo že srednjeročni plan za l. 78.

Pri tem je upoštevati še premik v kvaliteti asortimana, ki predstavlja že letos 25 %-ni delež profesionalne proizvodnje.

— Uvajamo obratno ambulanto in z poprečjem 3950 OD nismo več na repu osebnih dohodkov sorodnih dejavnosti.

Vsi ti dosežki so lahko zelo kratkotrajni, če bi na njih zaspali. Zavedati se moramo, da nam je zaupano upravljanje temeljne organizacije združene dela, ki ni ne mala ne velika. Tako stanje je lahko le prehodno in nujno je, da ga hitro prebrodimo. Ne samo po obsegu ampak predvsem po kvaliteti. To pa pomeni, da ob čestitkah, ki jih ob jubileju prejemo prevzemamo tudi obveznosti za bodoče delo.

Dušan Dolničar

Stanje investicij v DO — Ali se nam vložena sredstva vračajo v zadostni meri?

Za vsako gospodarsko panogo je načrtovanje razvoja izrednega pomena. To še posebej velja za našo elektronsko industrijo in z njo tudi Iskra — IEZE. Od pravilno zastavljenih in opredeljenih razvojnih nalog je odvisno takorekoč vse. Bomo sposobni vzdržati hudo mednarodno konkurenco, se spoprijemati z vedno bolj dognanimi sodobnimi tehnologijami?

Takšna in podobna vprašanja se nizajo eno zraven drugega, smerokaz pa jim daje ta hip zelo aktualna problematika: investicije v IEZE. Kako daleč smo ta hip na omenjenem področju? Vprašanje je tako pomembno, da ga je kot edino točko dnevnega reda obravnaval razširjeni kolegij glavnega direktorja kar vse dopoldne. Pri tem je bila ena uvodnih ugotovitev ta, da vsebinska realizacija zastavljenih investicijskih nalog sicer dohaja srednjeročni program razvoja, a se moramo bolj kot doslej posvetiti učinkom — predvsem finančnim — konkretnih investicij, tako za TOZD kot za celotno DO.

IZČIŠČENJE NAJBOLJŠIH PERSPEKTIV

Sedaj gre pri vseh tekočih zadevah za izčiščenje najboljših perspektiv tako za sedanje kot za obdobje bližnje bodočnosti. Skratka, mobilizirati je treba notranje sile, doseči stabilnost in ekonomiko. „Elaborati TOZD naj ne bodo le sredstvo za pridobivanje kreditov, pač pa točno opredeljen, časovno in kvalitetno izpeljan vzorni red, se je v tej zvezi duhovito izrazil direktor programsko-tehničnega področja Marjan Henigman. Načrtovane morajo biti predvsem dolgoročne in pomembne investicije. Iz ocene tržne situacije ter možnosti za prilagajanje tej oceni je treba izhajati tudi pri opredelitvi razvojno-raziskovalnih ter investicijskih nalog. In predvsem, koliko ter katera sredstva so za to potrebna. Lastna sredstva je treba plemeniti z bančnimi. Vzpodbuditi je treba tudi razvojno-raziskovalno dejavnost, s tem da morajo biti kadri vzpodbujeni za dolgoročno programiranje in ne preobremenjeni z dnevnimi nalogami.

Na osnovi vseh navedenih ugotovitev je sprejel poslovodni kolegij povsem konkretne zaključke, ki zahtevajo kritičnejši pristop do investiranja.

Viktorija Budkovič-Rayyes

ZALKA ZUPANČIČ V POKOJU

V TOZD KERAMIČNI KONDEZATORJI v Žužemberku je bila 30. septembra starostno upokojena ena izmed najstarejših delavk Zalka ZUPANČIČ, ki je prišla v naš kolektiv 16. 5. 1960, pod redno številko 12. Več kot 17 let je opravljala svoje delo vestno in marljivo. Obveznosti je kot samohranilke niso omejevale. Sodelavci so ji poklonili šopek cvetja in praktično darilo. Želimo, da bi nas še večkrat obiskala in še dolgo vrsto let uživala zasluženi pokoj.

Iz proizvodnje navitih komponent v poslovni enoti Solčava.

Pred neodložljivimi nalogami

Družbenopolitično delo v naši delovni organizaciji je v polnem teku. To še predvsem velja za svet ZK, ki ima polne roke dela. Tako so se njegovi člani nedavno sestali skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij SOZD Iskra, DO IEZE ter izvršnim odborom sindikata DO kot sklicateljem. Skupaj so pregledali delo, opravljeno v SOZD in na ravni DO, z namenom medsebojnega usklajevanja akcij pri političnem delu. Preko sicer plodnih razprav pa so pri tem ugotovili, da sklepov družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov žal v večini primerov v TOZD sploh ne obravnavajo. Gre predvsem za tiste sklepe, ki se nanašajo na nadaljnje naloge in obveznosti posameznih TOZD v zvezi z izboljšanjem gospodarjenja in drugih akcijami. Te naloge sicer niso strogo obvezne, so pa nujne za nemoteno in boljše gospodarjenje od dosedanjega. Po omenjeni seji je videti, da je IEZE ena redkih DO v Iskri, ki ima vse pogoje, da se organizira kot celovit organizem. S tem v zvezi je še precej nerazčiščenih vprašanj tako v okviru SOZD Iskra kot v DO IEZE. Treba bo kar pohiteti, saj časa za uresničevanje Zakona o združenem delu že primanjkuje. Tako so udeleženci razširjenega političnega aktiva DO nedavno menili, da DO Zmaj glede samoupravne organiziranosti v sedanji fazi ni več predmet obravnav za DO IEZE. Kakršnokoli dogovarjanje o vključevanju DO Zmaj v SOZD Iskra preko DO IEZE pa ne sme potekati mimo delavcev IEZE.

PRED VOLILNIMI KONFERENCAMI

Pred volilnimi konferencami v organe ZK je prišlo do nekaterih sprememb v obliki organiziranja na ravni DO. Ker ta postaja poslovno in gospodarsko enoten organizem, je za bolj učinkovito uresničevanje skupnih ci-

ljev in nalog predvidena konferenca ZK v DO s svojim komitejem. Pri tem je obveljalo stališče, naj bi konferenco sestavljali vsi profili zaposlenih — od neposrednih proizvajalcev pa do vodstvenih in vodilnih delavcev.

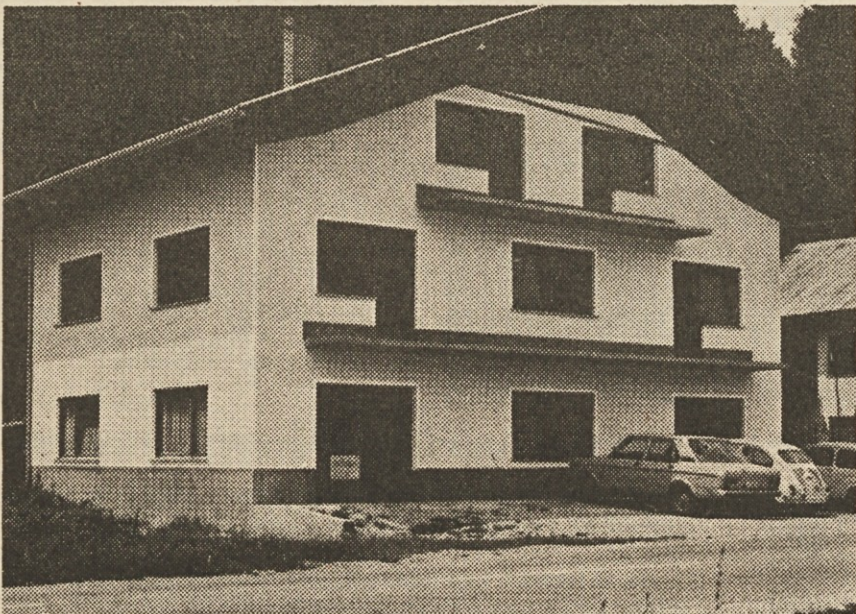
Smo torej pred bližnjimi volilnimi konferencami in sedaj poteka evidentiranje v ZK ter samoupravne organe. Ena najpomembnejših nalog ob tem je, da bo zagotovljena enakomerna udeležba komunistov na obeh področjih.

Ena nadaljnjih pomembnejših nalog bo vsekakor oblikovanje osnov in meril za delitev OD po enotnih kriterijih, ki bo moralo biti obvezno, da ne bi več prihajalo do takih odklonov kot so bili v preteklosti pri panožnih sporazumih. Ti odkloni so povzročili pravo politično škodo, saj se je sedaj dosti težje sporazumevati.

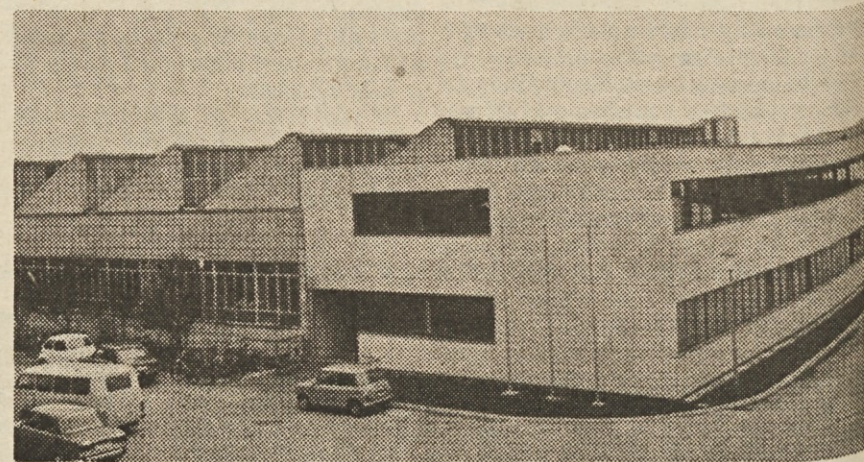
Komunisti IEZE so med drugim ravno kar obravnavali tudi vprašanje vrednotenja dela delavcev, katerih dohodek se ustvarja pretežno s prodajo na tujih trgih. Pri tem gre za to, da je vložek njihovega dela enak ali vsaj podoben vloženemu delu ostalih delavcev, njihov dohodek pa je pri tem nesorazmerno manjši. Njihovo delo je namreč na mednarodnem trgu ovrednoteno nižje kot na domačem. To nesorazmerje bo treba popraviti.

Sekretariat sveta ZK DO IEZE je poleg ostalih točk obravnaval tudi samoupravno organiziranost v TOZD Upori, pri čemer je soglašal s stališčem političnega aktiva v TOZD, razširjenega s predstavniki DPO v SOZD Iskra in v DO IEZE. Ta aktiv je po izčrpnih razpravi zavzel stališče, da je treba takoj pristopiti k sprejetju akcijskega programa o organiziranju večjih TOZD. Ena bistvenih nalog pri tem je, opredeliti najbolj smotno obliko samoupravne organiziranosti TOZD najkasneje do 1. 1. 1979.

VBR

Prvotni proizvodni prostori obrata v Ljubnem ob Savinji.

Tovarna feritov po rekonstrukciji.

Petindvajset plodnih let Tovarne feritov

Jugoslovanska elektro in elektronska industrija je postala velik potrošnik feritnih materialov, ki se kot najrazličnejši polizdelki in sestavni deli vgrajujejo v proizvode zabavne in profesionalne elektronike. Znatno del proizvodnje profesionalne elektronike je namenjen potrebam JNA. Razvoj na tem področju je tudi v Jugoslaviji tako silovit, da domača proizvodnja feritov in magnetov z dvema tovarnama v državi (ISKRA IEZE — TOZD FERITI, Ljubljana in Elektronska industrija — Tvornica Ferita, Zemun) ne more zadostiti povpraševanju na domačem trgu v celotnem asortimanu. Uvoz izdelkov iz feritnih in magnetnih materialov je še velik in predstavlja po vrednosti skoraj tretjino potreb. Primanjkljaj v domači proizvodnji feritov in feritnih magnetov bo v naslednjih letih še bolj občuten. Ferit je namreč material, ki ga novi sodobni elementi v elektroniki ne spodrivajo tako kot druge pasivne elemente. Nasprotno, odpirajo se nova področja uporabe. Tako prehajajo proizvajalci industrije malih elektromotorjev za male gospodinjne stroje in avtomobilsko industrijo z navitih statorjev na feritne. Hkrati zaradi vedno višje cene kobalta in niklja kovinska magnetna jedra v vse večji meri nadomeščajo s cenejšimi feritnimi. Tržne analize ter proizvodno-prodajni plani, izdelani na

osnovi perspektivnih načrtov in razvojnih tendenc največjih domačih potrošnikov, kažejo veliko večji porast potrošnje feritnih izdelkov tudi na področju profesionalne elektronike.

Upoštevač opisano stanje in tržne tendence se je kolektiv TOZD FERITI v letu 1975 odločil za rekonstrukcijo, ki zajema modernizacijo in povečanje zmogljivosti tovarne predvsem glede proizvodnje mehkih feritov s poudarkom na izboljšanju kvalitete materialov, feritnih magnetov s poudarkom na anizotropnih magnetih predvsem motorskih segmentov, vpeljavo termoplastičnega oblikovanja kompliciranih drobnih feritov ter uvedbo novih sklopov navitih komponent kot vrstičnih transformatorjev in raznih dušilk. Modernizacijo in s tem višjo produktivnost naj bi omogočili z nabavo novih, sodobnih strojev, naprav in instrumentov, s primernejšim tehnološkim razporedom proizvodnega procesa v preurejenih in dograjenih proizvodnih prostorih. Rekonstruirana je bila tudi proizvodnja navitih komponent, tako da so ostala komplicirana dela v prvotnih delavnicah v Ljubljani, ostala proizvodnja pa se je organizirala na območju občine Mozirje. V maju 1977 je pričela obratovati poslovna enota v Solčavi, septembra pa se je delavnica v Ljubnem preselila iz najetih v lastne prostore, ki so omogočili racionalen proizvodni proces in solidne delovne pogoje zaposlenim delavcem.

Kolektiv je zbral potrebna finančna sredstva delno iz lastnih virov, delno iz združenih sredstev na nivoju IEZE ter

skupaj s tujimi krediti ter krediti Ljubljanske banke pričel uresničevati rekonstrukcijo leta 1976. Redna proizvodnja v preurejeni tovarni je stekla v drugem polletju 1977. Z rekonstrukcijo bodo ustvarjeni pogoji za realizacijo nadaljnjih srednjeročnih planov, ki so usmerjeni v:

- povečanje kvalitete feritnih mas na profesionalnem področju in izpopolnitev asortimana,
- modernizacijo, predvsem avtomatizacijo proizvodnega procesa feritov in navitih komponent,
- razširitev proizvodnega programa navitih komponent na profesionalno področje,
- povečanje proizvodnje kvalitetnih trdomagnetnih feritov.

Te cilje so si že zastavili v razvojnih oddelkih TOZD FERITI skupaj z Inštitutom Jožef Štefan, s katerim tovarna uspešno sodeluje že vrsto let in ISKRO — Inštitutom za kakovost in metrologijo. Z obema je sklenjena pogodba o dolgoročnem sodelovanju.

Ustavni in dejanski položaj delavcev v združenem delu, razvoj TOZD z že opisanimi težavami in uspehi, predvsem pa zavest delavcev o nujnosti in možnosti samoupravnega reševanja vseh razmerij znotraj TOZD in v širši družbeni skupnosti so opredeljevali delo samoupravnih organov TOZD Feriti.

Zbori delovnih ljudi kot najneposrednejša in najboljdemonstrativna oblika odločanja samoupravljalcev so v TOZD že tradicionalno dobro obiskani ter vsebinsko vedno bogatejši.

Poslovodni kolegij SOZD Iskra

OSNUTEK

samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra

Ljubljana, 4. 10. 1977

Priloga k številki ISKRA – 41, z dne 15. oktobra 1977

Na temelju 105. člana Ustave SFRJ, 130. člana Ustave SRS in 382., 384. člana Zakona o združenem delu sklenemo delavci, ki združujemo delo in sredstva v naslednjih delovnih organizacijah:

1. ISKRA — Industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, Kranj, o. sol. o. Kranj, Savska loka 4.
2. ISKRA — Industrija elementov za elektroniko Ljubljana, n. sub. o. Ljubljana, Stegne 17.
3. ISKRA — Industrija avtoelektričnih izdelkov, Nova Gorica, n. sol. o. Nova Gorica, Šempeter pri Gorici, Vrtojbenska 62.
4. ISKRA — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sol. o. Ljubljana, Savska c. 3.
5. ISKRA — Industrija širokopotrošnih izdelkov „ŠIROKA POTROŠNJA“ n. sol. o. Škofja Loka.
6. ISKRA — Industrija kondenzatorjev p. o. Semič.
7. ISKRA — Commerce Ljubljana n. sol. o. Ljubljana, Trg revolucije 3.
8. ISKRA — Inštitut za kakovost in metrologijo Ljubljana, o. sub. o. Ljubljana, Tržaška c. 2.
9. ISKRA — Organizacijski inženiring, o. sub. o. Ljubljana, Snežniška 1.

alternativa:

- ISKRA — Center za avtomatsko obdelavo podatkov, Ljubljana, p. o. Ljubljana, Trg revolucije 3 in
- ISKRA — Biro za industrijski inženiring Ljubljana, o. sub. o. Ljubljana, Snežniška 1.
10. ISKRA — Invest servis — vzdrževanje in tehnično upravljanje stavb p. o. Ljubljana, Trg revolucije 3.
  11. ISKRA — Šolski center Kranj.

naslednji:

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O ZDRUŽITVI DELOVNIH ORGANIZACIJ V SESTAVLJENO ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA DELA ISKRA — ELEKTROKOVINSKA INDUSTRIJA, LJUBLJANA

OSNUTEK

samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra

I. CILJI IN ZDRUŽENE DEJAVNOSTI

1. Cilji združevanja

Člen 1

Podpisnice se združujemo v SOZD Iskra, da bi sporazumno zagotovile uresničevanje naslednjih ciljev:

1 — skupno načrtovanje skladnega razvoja, zlasti sporazumno določanje prioriteten razvojnih ciljev in take delitve dela, ki omogoča specializacijo in učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela;

2 — skupno uvajanje razvitejše tehnično tehnološke osnove dela s sporazumnim združevanjem sredstev za strateške razvojne programe, ki naj omogoči prvenstveno opiranje na rezultate lastne inovacijske dejavnosti, ter z združevanjem sredstev za proizvodne zmogljivosti skupnega pomena;

3 — skupno dogovarjanje o osnovah in merilih za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov, kakor tudi s skupnimi trajnimi poslovnimi partnerji;

4 — skupno določanje kriterijev optimalnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi;

5 — skupno oblikovanje prodajne politike in združevanje izvedbe tržnih dejavnosti v s tem sporazumno dogovorjenem obsegu;

6 — skupno denarno poslovanje v s tem sporazumno dogovorjenem obsegu;

7 — usklajevanje kadrovske politike in skupno razvijanje izobraževalnega sistema;

8 — skupno zagotavljanje kakovosti izdelkov in storitev s sporazumnim določanjem norm in organizacije službe kakovosti ter združevanjem izvedbe v s tem sporazumno dogovorjenem obsegu;

9 — skupno proučevanje in razvijanje sodobnih metod dela in upravljanja ter združevanje izvedbe v s tem sporazumno dogovorjenem obsegu;

vanje izvedbe v s tem sporazumno dogovorjenem obsegu;

10 — skupno organiziranje enotnega informacijskega sistema in združevanje izvedbe v s tem sporazumno dogovorjenem obsegu;

11 — usklajevanje obrambnih načrtov in razvijanje enotnega sistema družbene samozaščite;

12 — usklajevanje dejavnosti obveščanja in zagotavljanje obveščenosti o zadevah skupnega pomena;

13 — usklajevanje prizadevanj za izboljšanje socialne varnosti delavcev in združevanje sredstev rezerv, kadar je to v skupnem interesu;

14 — usklajevanje prizadevanj za izboljšanje družbenega standarda delavcev in organiziranje skupnih kulturnih, športnih in rekreativnih dejavnosti,

vse z namenom, da se nenehno povečuje lastna in družbena produktivnost dela, utrujejo socialistični samoupravni odnosi in socialna varnost združenih delavcev.

Člen 2

Da bi uresničile dogovorjene skupne cilje iz predhodnega člena, smo se podpisnice sporazumele, da bomo določile dejavnosti, ki jih bomo:

1 — skupno upravljale in izvajale (v nadaljnjem tekstu: skupno izvajanje),

2 — skupno urejale na sporazumno dogovorjenih osnovah (v nadaljnjem tekstu: skupno urejanje) in

3 — sporazumno usklajevale s samoupravnimi akti (v nadaljnjem tekstu: sporazumno usklajevanje).

2. Skupno izvajanje

Člen 3

Združene dejavnosti, ki jih bomo skupno upravljale in izvajale, so naslednje:

a) tržne dejavnosti:

- zunanjetrgovinska dejavnost,
- predstavniška, zastopniška in akvizicijska

dejavnost na domačem trgu, vključno sklepanje poslov po pooblastilu podpisnic,

- koordinacija regionalnega tržnega nastopa v okviru skupno dogovorjene prodajne politike,

- skupne nabave osnovnih produktov črne in barvne metalurgije v večjih količinah za potrebe več podpisnic,

- organiziranje Iskrine maloprodajne mreže in regionalnih skladišč,

- organiziranje Iskrine servisne mreže,

- zagotavljanje tržnih informacij, organiziranje tržnih raziskav in izvajanje tržnih raziskav skupnega pomena,

- razvijanje in zagotavljanje Iskrinega stila industrijskega, grafičnega in prostorskega oblikovanja,

- izvajanje institucionalne in ekonomske propagande, založniške in drugih oblik prodajno-pospeševalne dejavnosti,

- ustanavljanje podjetij in predstavništev v tujini po pooblastilu podpisnic,

- zaščita in promet z industrijsko lastnino po pooblastilu podpisnic,

- sporazumevanje s trajnimi poslovnimi partnerji, kadar sta udeleženi dve ali več podpisnic ter z njihovim pooblastilom;

b) denarno poslovanje:

- poslovanje z združenimi sredstvi,

- najemanje in plasman kreditov,

- evidenca deviznih sredstev,

- plačilni promet,

- zastopanje pri zunanjih bančnih ustanovah v imenu in za račun podpisnic;

c) kvaliteta:

- oblikovanje in razvoj organizacije sistema koordiniranega zagotavljanja kvalitete,

- razvoj in vzdrževanje sistemov tipskega preskušanja, raziskav kakovosti in zanesljivosti izdelkov ter metrologije,

- vodenje banke podatkov o kakovosti in zanesljivosti izdelkov,

- oblikovanje osnov sistema tehničnih in tehnoloških standardov,

- sodelovanje z domačimi in tujimi preskuševališči in organizacijami na področju preskušanja, atestiranja in metrologije,

- vzdrževanje etalonov električnih in drugih količin,

d) informacijski sistem:

- razvoj metodologij za izbiro in oblikovanje informacij

- opredelitev sistema osnovnih podatkov informatike v SOZD,

- zasledovanje in proučevanje tehnologije za obdelavo podatkov,

- razvoj sistema tehnične dokumentacije,

- razvoj sistema informacijskih standardov,

- oblikovanje skupnih osnov sistema identifikacije, klasifikacije in oštevilčenja,

- obdelava podatkov in priprava informacij o ekonomskem položaju OZD v SOZD Iskra,

- zagotavljanje tehnične informativne dokumentacije;

e) organizacija dela in upravljanja:

- oblikovanje skupnih osnov standardizacije organizacije,

- razvoj sistemov vrednotenja zahtevnosti dela,

- razvoj sodobnih sistemov in metod organizacije dela in upravljanja.

f) obveščanje:

- izdajanje skupnega glasila in drugih informativnih publikacij o zadevah skupnega pomena.

Vse te dejavnosti bomo organizirali na način in v obsegu, dogovorjenim s tem sporazumom, statutom in drugimi samoupravnimi akti.

3. Skupno urejanje

Člen 4

Dejavnosti, ki jih bomo skupno urejale na sporazumno dogovorjenih osnovah, so naslednje:

a. sporazumno določanje prednostnih razvojnih ciljev, ki so pogoj za uspešen in stabilen razvoj celotne SOZD ter sporazumno združevanje dela in sredstev za uresničevanje teh ciljev;

b. sporazumna delitev dela, oz. proizvodnih programov, da bi se doseglo racionalno specializacijo znotraj in izven SOZD, večjo produktivnost dela in optimalno urešičevanje skupno dogovorjenih ciljev;

c. sporazumno določanje strateških razvojnih programov in združevanje sredstev za njihovo realizacijo zaradi zagotovitve posodabljanja tehnično tehnološke osnove dela ter skupno določanje politike prometa z industrijsko lastnino;

d. sporazumno določanje osnov politike razvoja raziskovalne dejavnosti in skupno urejanje odnosov z zunanjimi raziskovalnimi organizacijami,

e. sporazumno določanje poslovnih ciljev in politike, zlasti prodajne politike in načina njihove realizacije;

f. sporazumno določanje finančne in kreditne politike, da se zagotovi optimalno gospodarjenje z družbenimi sredstvi;

g. sporazumno določanje osnov in meril za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov, kakor tudi s skupnimi trajnimi poslovnimi partnerji;

h. sporazumno določanje osnov in ciljev kadrovske politike ter skupno razvijanje izobraževalnega sistema;

i. sporazumno določanje osnov enotnega sistema družbene samozaščite;

j. sporazumno določanje kriterijev za oblikovanje sklada skupnih rezerv in njegove namembnosti;

k. sporazumno določanje osnov in meril za ugotavljanje dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, kakor tudi njegove namembnosti.

Te dejavnosti bomo skupno urejali s tem sporazumom, samoupravnim sporazumom o temeljnih plana in drugimi samoupravnimi akti.

4. Sporazumno usklajevanje

Člen 5

Dejavnosti, ki jih bomo skupno usklajevale s samoupravnimi akti, so naslednje:

a. usklajevanje kriterijev za urejanje medsebojnih razmerij v združenem delu,

b. usklajevanje načel organiziranosti in razvoja organizacijskega sistema,

c. usklajevanje meril za preverjanje racionalnosti investicijskih naložb,

d. usklajevanje obrambnih načrtov,

e. usklajevanje zagotavljanja javnosti dela,

f. usklajevanje prizadevanj za izboljševanje standarda delavcev in

g. druge dejavnosti, če se bomo podpisnice tako dogovorile.

II. DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI

1. Skupen prihodek

Člen 6

Podpisnice smo sporazumne, da bomo v medsebojnem prometu blaga in storitev poslovale po dogovorjenih internih cenah, ki jih bomo sporazumno določale praviloma za srednjeročno obdobje, upoštevaje trajnejše trende v gibanju cen in drugih tržnih pogojev.

Delavci proizvodnih, inženirskih in prometnih OZD, ki smo udeleženi v proizvodnji in prodaji skupnega finalnega izdelka ali storitve, bomo sporazumno oblikovali enotne osnove in merila za določanje dogovorjenih internih cen.

Člen 7

Sporazumno dogovorjena interna cena izdelkov ali skupin izdelkov in storitev bo vsebovala:

— dogovorno normiran obseg materialnih stroškov,

— z zakonom predpisano ali dogovorjeno amortizacijo,

— dogovorno normiran vložek živega dela, ovrednoten s samoupravnim sporazumom določeno višino osebnih dohodkov in skupne porabe,

— ter dajatve za splošno porabo.

Člen 8

Delavci proizvodnih, inženirskih in prometnih OZD, ki smo udeleženi v proizvodnji in prodaji skupnega finalnega izdelka ali storitve, bomo prav tako sporazumno določali prodajne cene, upoštevaje dogovorjene interne cene in planirano akumulacijo ter prodajne pogoje na domačem in tujih trgih.

V prodajno ceno bomo vključili tudi sporazumno normirane stroške servisiranja v garancijskem roku, če bi pa tako normirani stroški bili prekoračeni, bomo uveljavili določila tega sporazuma o proračunu in riziku.

Člen 9

Dogovorjena interna cena izdelka ali storitve vsake OZD, udeležene v proizvodnji in prodaji skupnega finalnega izdelka ali storitve, bo, zmanjšana za prenešeno vrednost, osnova za izračun njene sorazmerne udeležbe v skupno

realiziranim prihodku na trgu, vključno s so-razmernimi deleži deviznega priliva, kompenzacij, regresov, premij, dotacij ipd.

Člen 10

Roki, v katerih se bo obračunaval skupni prihodek, bodo predmet neposrednih sporazumov med udeleženci OZD, ne smejo pa biti daljši od meseca dni.

Člen 11

Podpisnice smo sporazumne, da bomo z organizacijami združenega dela izven SOZD ISKRA, s katerimi trajno poslovno sodelujemo, in če so pri tem razen IC, udeležene TOZD iz dveh ali več delovnih organizacij v sestavi SOZD ISKRA, skupno urejale dohodkovne odnose preko Iskra Commerce.

2. Poračun in rizik

Člen 12

Podpisnice smo sporazumne, da se v primeru, ko zaradi objektivnih okoliščin (spremenjeni tržni ali tehnološki pogoji in podobno) ni bila dosežena sporazumno dogovorjena prodajna cena, sorazmerno zniža delež vseh OZD, udeleženi v tako zmanjšanem skupnem prihodku.

V primeru, da so razlog zmanjšanemu skupnemu prihodku subjektivne okoliščine, lahko katerakoli udeležena OZD pokrene postopek ugotavljanja odgovornosti in uveljavljanja regresne pravice.

Člen 13

Podpisnice smo sporazumne, da bomo s posebnimi samoupravnimi sporazumi uredile način prevzemanja rizika iz skupnega poslovanja, oblike medsebojne odgovornosti in odgovornosti v pravnem prometu z drugimi pri ustvarjanju skupnega prihodka, kolikor niso urejene s tem samoupravnim sporazumom.

Posebej pa se obvezujemo, da bomo s samoupravnimi sporazumi z organizacijami skupnega pomena SOZD ISKRA uredile način in obseg prevzemanja rizika iz skupnega poslovanja v naslednjih primerih:

- kadar se sporazumno instalirane zmogljivosti nepopolno izkoriščajo, s samoupravnim sporazumom pa je dogovorjeno, da opravlja organizacija skupnega pomena dejavnosti izključno za potrebe članic SOZD ISKRA;

- kadar gre za valutne rizike, in sicer v času, ko z valuto posluje Iskra Commerce v imenu in

za račun podpisnic;

- rizikov poslovanja Iskrinih organizacij v tujini;

- in drugih primerih, če se podpisnice tako dogovorimo.

3. Skupen dohodek

Člen 14

Podpisnice se obvezujemo, da bomo v skladu s cilji združevanja v SOZD ISKRA namen-sko združevale sredstva za dogovorjena skupna vlaganja v:

- prioritetne proizvodne zmogljivosti,
- strateške razvojne programe,
- širjenje prometnih zmogljivosti, in sicer:
  - a) domače prodajne in servisne mreže ter
  - b) osvajanje tujih tržišč.

Višino in konkreten program koriščenje tako združenih sredstev bomo določale s samoupravnim sporazumom o temeljih plana, letnimi programi in posebnimi sporazumi.

Člen 15

Sredstva za skupna vlaganja v prioritetne proizvodne zmogljivosti bomo združevale s posebnim samoupravnim sporazumom za vsako posamično naložbo in se vsakokrat posebej dogovorile o subjektih, kriterijih in osnovah združevanja sredstev ter pravicah in obveznostih iz naslova živga in minulega dela.

Člen 16

Sredstva za skupna vlaganja v strateške razvojne programe bomo združevale vse podpisnice v dogovorjenem odstotku od sredstev, ki jih bomo sporazumno namenjale za svojo razvojno-raziskovalno dejavnost.

Pravice in obveznosti iz naslova minulega in živga dela bomo urejale s posebnimi samoupravnimi sporazumi, pravico do povračila in nadomestila pa uveljavljale šele od trenutka, ko bo živo delo na temelju novega znanja ustvarjalo dohodek, pri čemer bomo upoštevali tudi vložek živga dela lastnih in zunanjih raziskovalnih organizacij.

Podpisnice smo tudi sporazumne, da ostanejo sredstva za strateške razvojne programe trajno združena in da se ponovno vlagajo v sporazumno dogovorjene programe.

Člen 17

Sredstva za širjenje prometnih zmogljivosti bomo združevale vse podpisnice v skladu z načrtovanim razvojem teh zmogljivosti in v so-

razmerju s planiranim povečanjem proizvodnje, Iskra Commerce pa v sorazmerju s planiranim dohodkom.

Pravico do povračila in nadomestila bomo podpisnice uredile s samoupravnim sporazumom tako, da bo sorazmerno znižana cena prometnih storitev.

Člen 18

Podpisnice se obvezujemo, da bomo pri določanju normiranih vložkov živega in minulega dela kot osnove za udeležbo v skupnem dohodku, če ne bo drugače dogovorjeno s posebnimi samoupravnimi sporazumi, uveljavile enako metodologijo kot pri dogovorjenih inter-nih cenah.

4. Izjemen dohodek

Člen 19

Podpisnice smo sporazumne, da se ena tretjina dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti, če ne bo z zakonom drugače določeno, združuje na ravni SOZD in namenja v enakih delih za razvojno-raziskovalno dejavnost in sklad skupnih rezerv SOZD.

Člen 20

Če zakon ne bo drugače določal, bomo za izjemen dohodek šteli tisti del dohodka,

- ki pri posamezni udeleženci v skupnem prihodu ali dohodku za več kot 10 odstotkov presega povprečno stopnjo njene akumulacije, ker njen domač ali tuj kooperant ni udeležen v delitvi skupnega prihodka ali dohodka;

- ki zaradi monopolnega položaja na trgu, deficitarnosti izdelka oziroma storitve ali administrativnih ukrepov za več kot 10 odstotkov presega povprečno stopnjo akumulacije TOZD, ki ni bila realizirana v okviru skupnega prihodka ali dohodka in ki ni rezultat njene lastne inovacijske dejavnosti.

5. Svobodna menjava dela

Člen 21

Podpisnice smo sporazumne, da bomo svobodno menjavo dela z delavci, ki bodo v organizacijah skupnega pomena in delovnih skupnostih opravljali strokovna, administrativno-strokovna, pomožna in tem podobna dela skupnega pomena uredili s samoupravnimi sporazumi v skladu z zakonom.

Člen 22

Sredstva za širjenje materialne osnove dela bomo namensko združevali v skladu s sporazumno načrtovanim razvojem posameznih dejavnosti skupnega pomena, delež, ki ga bo združevala posamezna podpisnica, pa bo sorazmerno njenemu čistemu dohodku v preteklem letu.

6. Sredstva skupnih rezerv

Člen 23

Podpisnice smo sporazumne, da oblikujemo sredstva skupnih rezerv SOZD tako, da združujemo sorazmerno del svojih sredstev rezerv v višini, ki jo bomo sporazumno določili s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in z letnim programom.

Člen 24

Sredstva bomo uporabljali za naslednje namene in pod naslednjimi pogoji:

- 1) za kritje izgub pri poslovanju pod pogojem, da je bil sprejet sanacijski program, in sicer:

- a) kot delno ali v celoti nevračljiva sredstva, če je izguba posledica objektivnih okoliščin (tehnološki ali tržni razlogi), ali

- b) kot posojilo z obveznostjo vračanja ter z obrestmi ali brez, če je izguba posledica subjektivnih okoliščin;

- 2) za zagotovitev razlike med minimalnimi in samoupravno dogovorjenimi osebnimi dohodki delavcev OZD, ki posluje z izgubo, pod pogojem, da je sprejet sanacijski program, in sicer kot delno ali v celoti nevračljiva sredstva;

- 3) za prekvalifikacijo delavcev, kadar je ta posledica skupne odločitve o proizvodni preusmeritvi, dogovorjene s plani SOZD in sicer kot nevračljiva sredstva;

- 4) za kritje škode, ki je nastala v naravnih nesrečah, kot nevračljiva sredstva;

- 5) za kritje obveznosti SOZD iz naslova jamstva, v skladu z jamstvenimi obveznostmi;

- 6) za kratkoročno premostitveno kreditiranje izplačila osebnih dohodkov, v skladu s sporazumno dogovorjeno politiko;

- 7) za kratkoročno pokrivanje poslovnih rizikov, katerih pokritje je v skupnem interesu podpisnic.

Izbira alternativ iz tč. 1. in 2. bo odvisna od predvidenih ekonomskih učinkov sanacije.

7. Skupno denarno poslovanje

Člen 25

Podpisnice smo sporazumne, da bomo osno-
ve in merila za ugotavljanje prispevka k skupne-
mu dohodku iz naslova skupnega denarnega
poslovanja določile s samoupravnim spora-
zumom o ustanovitvi Iskra banke.

Člen 26

S sporazumom o ustanovitvi Iskra banke se
bomo dogovorili tudi o načinu določanja kri-
terijev in stopenj gospodarnosti upravljanja z
opredmetenim minulim delom, ki bodo služili
kot eno od meril za sprejemanje odločitev o
razširjeni reprodukciji in za oblikovanje kredit-
ne politike banke.

Člen 27

Kriterije in stopnje gospodarnosti iz prejš-
njega člena bomo konkretizirali z vsakokrat-
nim samoupravnim sporazumom o temeljnih
plana SOZD in drugimi samoupravnimi akti.

8. Udeležba v združevanju sredstev

Člen 28

Podpisnice smo sporazumne, da obveznosti
glede združevanja sredstev za združene dejav-
nosti v SOZD Iskra prevzemajo TOZD skupno
prek svoje delovne organizacije, o interni pre-
razdelitvi tako prevzetih obveznosti pa se sa-
mostojno dogovarjajo.

Člen 29

Podpisnice smo prav tako sporazumne, da
so delovne organizacije skupnega pomena ude-
ležene v združevanju sredstev za združene de-
javnosti SOZD samo iz tistega dela dohodka, ki
je ustvarjen z njihovim poslovanjem izven
SOZD Iskra.

III. PRAVNI POLOŽAJ

1. Firma in sedež

Člen 30

Firma SOZD Iskra je: SOZD Iskra – elek-
trokovinska industrija Ljubljana,
n. sol. o.

Skrajšana firma je: SOZD Iskra Ljubljana,
n. sol. o.

Firma v angleščini je: ISKRA Ljubljana,
Yugoslavia.

Sedež SOZD Iskra je v Ljubljani, Trg revo-
lucije 3.

Člen 31

Sestavni del firme je tudi zaščitni znak, ki je
simetrična zvezda s petimi kraki, od katerih so
gornji in oba spodnja daljša, zvezda ima sre-
dišče v krogu, ki ga njeni kraki simetrično se-
kajo, pod zvezdo pa je v krogu beseda
„ISKRA“ s tiskanimi črkami. Zaščitni znak in
njegove dovoljene velikosti so določene s po-
sebnim standardom in je registriran pri Zvezni
upravi za patente pod št. 15741.

Člen 32

Podpisnice se obvezujemo, da bomo zaščitni
znak obvezno uporabljale na dopisih, žigih in
ostali poslovni dokumentaciji.

Uporabo zaščitnega znaka, kot blagovne
znamke bomo uredile s posebnim samouprav-
nim splošnim aktom.

Člen 33

Podpisnice se obvezujemo, da bomo pri
zgradbah, lokalih, opremi, reklamah, publika-
cijah, razstavah in povsod tam, kjer nastopa
element zunanje estetike, uporabljale značilni
stil SOZD Iskra.

2. Dejavnost

Člen 34

Dejavnost SOZD Iskra je sestavljena iz na-
slednjih dejavnosti:

A. Raziskave, razvoj, konstruiranje, pro-
jektiranje, inženiring, proizvodnja, montaža,
kontrola in servisiranje:

a) izdelkov in naprav s področja avtoelektri-

ke, kar opravlja DO Iskra — Avtoelektrika, Nova Gorica,

b) izdelkov in naprav s področja avtomatike, kar opravlja DO Iskra — Avtomatika, Ljubljana,

c) izdelkov in naprav s področja elektronskih elementov, podsklopov, jakotočnih naprav in nekovin, kar opravlja DO Iskra — Elementi, Ljubljana,

d) izdelkov in podsestavov s področja navitih električnih in sljudnih kondenzatorjev, kar opravlja DO Iskra — Industrija kondenzatorjev, Semič,

e) izdelkov zabavne elektronike, elektromotorjev in gospodinjskih aparatov, kar opravlja DO Iskra — Široka potrošnja, Škofja Loka,

f) mehanskih, elektromehanskih, električnih, elektronskih, optičnih, elektrooptičnih in steklopihaških izdelkov, naprav in sistemov s področja telekomunikacij, računalniške in merilno-regulacijske tehnike, stikalne tehnike in električnega ročnega orodja in laboratorijske opreme, kar opravlja DO Iskra — Telekomunikacije, Kranj,

B. Nabava surovin, materiala, polizdelkov, sestavnih delov, proizvodnih sredstev, opreme in njihovih rezervnih delov, ki so potrebni za dejavnost pod 1) naštetih DO, kar te DO na domačem trgu opravljajo vsaka za svoje področje.

C. Pročaja izdelkov lastne in tuje proizvodnje ter lastnih storitev, kar opravljajo pod 1) naštetih DO na domačem trgu.

D. Notranja in zunanjetrgovinska dejavnost, projektiranje, montaža, servisiranje, inženiring in marketing, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra Commerce, Ljubljana.

E. Denarno poslovanje, kar opravlja Iskra Interna banka poleg internih bank delovnih organizacij.

F. Razvijanje, projektiranje ter upravljanje sodobnih metod organizacije dela in upravljanja, informacijskih sistemov, sistemov tehnične dokumentacije in organizacijske standardizacije: računalniška obdelava podatkov ter informiranje o tehnični dokumentaciji, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra Organizacijski inženiring.

Alternativa:

— Razvoj informacijskega sistema in računalniška obdelava podatkov, kar opravlja DO

skupnega pomena Iskra CAOP, Ljubljana.

— Proučevanje, projektiranje in upravljanje sodobnih metod dela in upravljanja, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra Biro za industrijski inženiring, Ljubljana.

G. Tipsko preizkušanje in atestiranje izdelkov, verifikiranje merilne opreme ter standardizacija, kar opravlja DO skupnega pomena Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo, Ljubljana.

H. Vzdrževanje in poslovanje s skupnimi stavbami ter nudenje gostinskih in rekreacijskih uslug, kar opravlja delovna organizacija Iskra Invest servis, Ljubljana.

3. Pooblastila v pravnem prometu

Člen 35

SOZD Iskra nastopa v pravnem prometu z drugimi v svojem imenu in za račun podpisnic.

Pooblastila v pravnem prometu iz prejšnjega odstavka so:

— sklepanje sporazumov in okvirnih pogodb za izvajanje raziskovalne dejavnosti, za njeno financiranje in uporabo raziskovalnih rezultatov;

— sklepanje sporazumov in pogodb o poslovnno-tehničnem sodelovanju SOZD Iskra;

— vstopanje SOZD Iskra v širše asociacije — ob soglasju podpisnic.

Člen 36

Podpisnice prevzemamo neomejeno solidarno odgovornost za vsako obveznost SOZD Iskra iz prejšnjega člena.

4. Odgovornost

Člen 37

Podpisnice smo sporazumne, da SOZD Iskra lahko stopa v pravno razmerje s tretjimi osebami v imenu in za račun posameznih podpisnic, vendar le na podlagi njihovega pismenega pooblastila.

5. Zastopanje in predstavljanje

Člen 38

SOZD Iskra zastopa in predstavlja predsednik kolegijskega poslovnega organa, generalni direktor.

V pravnem prometu iz člena 35 sme generalni direktor sklepati sporazume in pogodbe v višini sredstev, dogovorjenih s samoupravnim

sporazumom o osnovah družbeno-ekonomskega razvoja SOZD Iskra, z letnimi programi ali posebnimi sporazumi.

V njegovi odsotnosti ga v enakem obsegu pri tem zastopa njegov namestnik. V primeru odsotnosti namestnika pa pomočnik generalnega direktorja, ki ga določi generalni direktor.

IV. ORGANIZACIJA

1. Delovne organizacije skupnega pomena

Člen 39

Za skupno izvajanje združenih dejavnosti po tem sporazumu smo podpisnice ustanovile delovne organizacije skupnega pomena Iskra Commerce, Iskra Organizacijski inženiring in Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo.

Za skupno izvajanje združenih dejavnosti posameznih podpisnic po posebnih samoupravnih sporazumih pa smo podpisnice ustanovile delovni organizaciji skupnega pomena Iskra Invest servis in Iskra Šolski center.

Člen 40

Delovna organizacija skupnega pomena Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo ter temeljne organizacije združenega dela Biro za industrijski inženiring, Iskra Standard in Iskra Commerce — prodaja lahko izvajajo svojo dejavnost tudi za naročnike izven SOZD Iskra, vendar ne na škodo izpolnjevanja obveznosti do podpisnic tega sporazuma.

Ostale delovne organizacije skupnega pomena ali TOZD v njihovi sestavi pa lahko opravljajo dejavnost za zunanje naročnike samo s polnim soglasjem podpisnic.

Člen 41

Delovne organizacije skupnega pomena urejajo svoje odnose s podpisnicami neposredno v posebnih samoupravnih sporazumih o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih v skladu z zakonom in s tem sporazumom.

Člen 42

Delovnim organizacijam skupnega pomena, ki po tem sporazumu opravljajo svoje storitve samo za podpisnice tega sporazuma, bomo podpisnice nadomestile izpadli dohodek, če so bila dejanska naročila storitev manjšega obsega, kot je bilo s SSTP in letnimi programi dogovorjeno.

Člen 43

Če se izkoriščanje kapacitet delovnih organizacij skupnega pomena, ki opravljajo svoje storitve tudi za zunanje naročnike, s strani podpisnic zmanjša pod 25 % in če ni priprav

ljenosti podpisnic, da se naročila povečajo, se prepusti delovnim organizacijam skupnega pomena, da se odločijo, če bodo še naprej ostale v SOZD Iskra.

Člen 44

Delavci delovnih organizacij skupnega pomena in delavci proizvodnih delovnih organizacij ustanavljamo organe skupnega upravljanja za združene dejavnosti.

Kadar gre za skupne dejavnosti, ki jih združujejo vse podpisnice, sta organa skupnega upravljanja delavski svet SOZD Iskra in delavski svet delovne organizacije skupnega pomena.

Kadar pa gre za združene dejavnosti, ki jih združujejo samo nekatere podpisnice, sta organa skupnega upravljanja delavski svet delovne organizacije skupnega pomena ali delavski svet TOZD in svet porabnikov, sestavljen na delegatski osnovi.

A. ISKRA COMMERCE

Člen 45

Za skupno izvajanje združenih tržnih dejavnosti iz člena 3/a tega samoupravnega sporazuma smo podpisnice ustanovile delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Commerce.

Člen 46

Podpisnice soglašamo, da bomo združevale sredstva za izvajanje institucionalne propagande, tržnih raziskav skupnega pomena ter razvijanje Iskrinega stila industrijskega, grafičnega in prostorskega oblikovanja v višini, določeni s SSTP in letnimi programi SOZD Iskra ter v sorazmerju s celotnim prihodkom od svoje dejavnosti v tekočem letu.

Člen 47

Iskra Commerce opravlja po naročilu in za račun posamezne podpisnice tudi sledeče dejavnosti:

- nabava izdelkov in repromaterialov,
- projektiranje, instaliranje, montaža, vzdrževanje in servisiranje naprav in izdelkov,
- izvajanje ekonomske propagande, založniške in drugih oblik prodajno-pospeševalne dejavnosti,
- industrijsko, grafično in prostorsko oblikovanje,
- računalniška obdelava tržnih informacij,
- pravne ekspertize za poslovanje s tujino,
- tržne raziskave po proizvodih in storitvah.

B. ISKRA INTERNA BANKA

Člen 48

Za izvajanje dejavnosti skupnega denarnega poslovanja iz člena 3/b bomo podpisnice ustanovile Iskra interno banko s posebnim samoupravnim sporazumom.

C. ISKRA ORGANIZACIJSKI INŽENIRING

Člen 49

Skupno izvajanje združenih dejavnosti informatike in organizacije iz člena 3/d, e prevzemajo delavci delovne organizacije skupnega pomena Iskra Organizacijski inženiring.

Člen 50

Podpisnice soglašamo, da bomo združevale sredstva za izvajanje skupnih dejavnosti iz prejšnjega člena v višini, določeni s SSTP in letnimi programi SOZD Iskra ter v sorazmerju z dohodkom, ustvarjenim v preteklem letu.

Člen 51

Delovna organizacija Iskra Organizacijski inženiring opravlja po naročilu in za račun posameznih podpisnic tudi naslednje dejavnosti: s področja informatike:

- razvoj in projektiranje informacijskih podsistemov,
  - uvajanje informacijskih sistemov,
  - računalniško programiranje,
  - izobraževanje s področja informatike,
  - tekoče obdelave podatkov,
  - evidenca štipendistov in obračun ter izplačevanje teh štipendij;
- s področja organizacije dela in upravljanja:
- uvajanje sodobnih sistemov in metod organizacije dela in upravljanja,
  - uvajanje sistemov vrednotenja zahtevnosti dela,
  - izobraževanje kadrov za vrednotenje zahtevnosti dela in organizacije dela,
  - dopolnilno izobraževanje poslovnih kadrov,
  - uvajanje delavcev v nove tehnologije in poslovanje.

D. ISKRA INŠTITUT ZA KAKOVOST IN METROLOGIJO

Člen 52

Za skupno opravljanje dejavnosti na področju kvalitete iz člena 3/c smo podpisnice usta-

novile raziskovalno delovno organizacijo skupnega pomena Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo.

Člen 53

Podpisnice soglašamo, da bomo združevale sredstva za izvajanje skupnih dejavnosti iz prejšnjega člena v višini, določeni s SSTP in letnimi programi SOZD Iskra ter v sorazmerju z dohodkom, ustvarjenim v preteklem letu.

Člen 54

Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo opravlja po naročilu in za račun posamezne podpisnice tudi naslednje dejavnosti:

- preizkušanje in atestiranje proizvodov in materialov,
- metrološki nadzor, verifikiranje in vzdrževanje merilnih instrumentov in opreme.

E. ISKRA INVEST SERVIS

Člen 55

Za izvajanje investicijske, vzdrževalne in uslužnostne dejavnosti smo posamezne podpisnice ustanovile DO skupnega pomena Iskra Invest servis.

Člen 56

Iskra Invest servis opravlja po naročilu in za račun za posamezne podpisnice naslednje združene dejavnosti:

- investicijsko in tekoče vzdrževanje poslovnih in drugih prostorov ter objektov,
- izdelava investicijskih elaboratov, tehnične dokumentacije in inženiring za gradnjo in opremo poslovnih prostorov ter prostorsko ureditev,
- prevoz, tiskanje, mikrofilmanje, nabava pisarniškega materiala, drobnega inventarja in rezervnih delov,
- posredovanje kapacitet za letovanje in rekreacijo delavcev Iskre, njihovih sorodnikov, upokojencev ter štipendistov v SOZD Iskra,
- organiziranje družbene prehrane in drugih gostinskih dejavnosti,
- posredovanje pri zagotavljanju izvajalcev pomožnih dejavnosti temeljnih organizacij.

F. ŠOLSKI CENTER

Člen 57

Podpisnice smo ustanovile organizacijo skupnega pomena Iskra – Šolski center, ki za potrebe posameznih podpisnic izobražuje de-

lavce in učence do srednjestrokovne in ozko specializirane kvalifikacije elektrotehnične stroke.

2. Delovne skupnosti SOZD Iskra

Člen 58

Za opravljanje administrativno-strokovnih, pomožnih in temu podobnih del za potrebe organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij SOZD Iskra ter za informiranje delavcev v SOZD Iskra o zadevah skupnega pomena, smo ustanovile podpisnice delovni skupnosti Skupne službe SOZD Iskra in Glasilo Iskra.

Člen 59

Podpisnice bomo podrobneje uredile medsebojne obveznosti, pravice in odgovornosti z obema delovnima skupnostima s posebnim samoupravnim sporazumom skladno z zakonom in tem sporazumom.

A. SKUPNE SLUŽBE

Člen 60

Delovna skupnost Skupne službe pripravlja za organe upravljanja in družbenopolitične organizacije SOZD Iskra informacije za odločanje zlasti na področjih:

- izgrajevanja samoupravnega sistema,
- vloga družbenopolitičnih organizacij v združenem delu,
- pravnih zadev,
- tržništva,
- raziskav in razvoja,
- finansiranja,
- ekonomike,
- kadrovanja,
- kvalitete,
- organizacije in informatike,
- družbene samozaščite in SLO,
- zagotavljanja javnosti dela.

B. GLASILO ISKRA

Člen 61

Glasilo Iskra opravlja združene dejavnosti izdajanja skupnega glasila in drugih informativnih publikacij o zadevah skupnega pomena.

Člen 62

Glasilo ima družbeni organ upravljanja – Časopisni svet in za izvajanje sprejete zasnove

časopisa Uredniški odbor ter glavnega in odgovornega urednika glasila, ki jih vse imenuje DSI.

Člen 63

Podpisnice se zavezujejo, da bomo brezplačno zagotavljale časopis vsem zaposlenim delavcem, upokojemcem, štipendistom in delavcem na odsluženju vojaškega roka.

V. SAMOUPRAVLJANJE

1. Organi upravljanja in odločanje

A. DELAVSKI SVET

Člen 64

Delavski svet SOZD Iskra (DSI) je skupni organ upravljanja delavcev združenih delovnih organizacij.

Člen 65

Vsaka delovna organizacija ima v DSI toliko delegatskih mest, kolikor temeljnih organizacij je v njenem sestavu, vendar največ pet, enovite delovne organizacije in delovne skupnosti SOZD pa po eno.

Delegate za DSI volijo podpisnice na način, kot so se zanj dogovorili delavci s samoupravnimi sporazumi o združevanju v delovne organizacije oziroma delovne skupnosti.

Člen 66

Delavski svet SOZD Iskra sprejema sklepe v soglasju z odločitvami delavcev vseh temeljnih organizacij vseh podpisnic tega sporazuma, ki so svoje odločitve sprejeli z referendumom, kadar odloča o:

- samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra,
- statutu SOZD Iskra,
- združevanju SOZD Iskra v poslovne skupnosti in druge integracije,
- elementih za sklepanje družbenih dogovorov o temeljnih planov družbenopolitičnih skupnosti,
- odpovedi pravic do povrnitve združenih sredstev oziroma do nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi,
- vskladitvi osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

Člen 67

DSI sprejema sklepe v soglasju z odločitvami delavcev vseh temeljnih organizacij, ki so svojo odločitev sprejeli na zboru delavcev, kadar odloča o:

- elementih za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Iskra,
- samoupravnem sporazumu o vsklajevanju kriterijev za urejanje medsebojnih razmerij v združenem delu v okviru SOZD Iskra,

— samoupravnih sporazumih o urejanju medsebojnih odnosov med podpisnicami, predvidenih s tem sporazumom, ali drugih samoupravnih sporazumih, s katerimi se pripravljajo pogoji za ustanavljanje novih delovnih organizacij skupnega pomena za uresničevanje skupnih interesov podpisnic.

Člen 68

DSI sprejema sklepe v soglasju s stališči, ki so jih do predloga sklepov oblikovali delavski sveti TOZD, kadar odloča o:

— samoupravnem sporazumu o temeljnih plana SOZD Iskra,

— dolgoročnem, srednjeročnem in letnem planu SOZD Iskra,

— sklenitvi kreditne pogodbe SOZD Iskra zaradi financiranja skupnih investicij v skladu SSTP SOZD Iskra,

— splošnih aktih delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra, kadar je to predpisano z zakonom,

— zaključnem računu SOZD Iskra,

— skladnosti splošnih samoupravnih aktov delovnih skupnosti in delovnih organizacij skupnega pomena v SOZD Iskra s cilji njihove ustanovitve,

— razporejanju rezervnega sklada SOZD Iskra in pogojih pokrivanja izgub ter solidarnosti pri izplačevanju osebnih dohodkov.

Člen 69

O zadevah iz prejšnjih treh členov odločajo delegati DSI soglasno, pri čemer so delegati dolžni doseči predhodno vskladitev stališč v okviru svoje DO.

Člen 70

Delavski svet sprejema sklepe z večino glasov delegatov na zasedanju kadar:

Sprejema:

— analizo razvojnih možnosti SOZD Iskra,

— poslovniške organov upravljanja in drugih organov SOZD Iskra,

— smernice in navodila izvršilnim in poslo-

vodnim organom SOZD,

— informacije o izpolnjevanju plana SOZD in analizo vzrokov neizpolnjevanja plana.

Sklepa:

— o ugovorih proti odločitvam in postopkom izvršilnih organov in poslovnega kolegija,

— o nadzoru in ukrepih v primeru neizpolnjevanja zakonskih in samoupravnih predpisov, sklepov in drugih sprejetih obveznosti, kadar je to v pristojnosti DSI,

— o razpisu volitev delegacij DSI.

Voli in razrešuje:

— delegate SOZD Iskra v samoupravne organe interesne skupnosti ter organe upravljanja SOZD posebnega družbenega pomena.

Imenuje in razrešuje:

— kolegijski poslovodni organ,

— sekretarja DSI,

— komisije in druga delovna telesa DSI,

— člane arbitraže, kadar je v sporu SOZD Iskra,

— člane razpisne komisije za razpis kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra in organizacij združenega dela skupnega pomena.

Člen 71

DSI sprejema sklepe z dvotretjinsko večino delegatov v DSI, kadar odloča o:

— predsedniku in namestniku DSI ter izvršilnih organov SOZD Iskra,

— predlogih vseh aktov in sklepov, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem oziroma po delegatih v delavskem svetu TOZD,

— ukrepah za izvajanje plana SOZD, kadar ne gre za prevzemanje materialnih obveznosti temeljnih organizacij,

— sporih med poslovodnimi organi delovnih organizacij ali sporih med poslovodnim organom SOZD ter poslovodnimi organi podpisnic,

— disciplinskih ukrepih.

Člen 72

Pri odločanju o zadevah iz predhodnih dveh členov imajo delegati toliko glasov, kolikor TOZD zastopajo.

Člen 73

DSI ima pravico razveljaviti sklepe in odpraviti vse akte izvršilnih organov ali kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra, če so ti v nasprotju s določili tega sporazuma, splošnimi akti SOZD Iskra in sklepi DSI.

Razveljavitev sklepov lahko predlagajo delavski sveti podpisnic, organi delavske kontrole, družbenopolitične organizacije, predsednik DSI in predsednik kolegijskega poslovodnega organa. DSI mora biti pred sklepanjem seznanjen s stališči organa, čigar sklep naj bi razveljavljal.

Dokler ni sprejeta odločitev DSI, se izvršitev akta zadrži.

Člen 74

DSI izvoli svojega predsednika in namestnika za eno mandatno dobo iz vrst delegatov DSI na predlog družbenopolitičnih organizacij in po

postopku, ki ga določa statut SOZD.

Predsednik DSI je za svoje delo odgovoren delavskemu svetu SOZD Iskra.

Člen 75

Predsednik DSI ima naslednje pristojnosti:

- predstavlja SOZD Iskra,
- pripravlja delovni načrt zasedanja DSI,
- koordinira delo izvršilnih organov DSI,
- sklicuje in vodi zasedanje DSI,
- izdaja akte na osnovi sklepov DSI.

B. IZVRŠILNI ORGANI DSI

Člen 76

Izvršilni organi DSI sodelujejo v pripravi dela DSI s tem, da:

— predhodno obravnavajo predloženo gradivo in ocenijo njegovo vsebinsko ustreznost in vseobsežnost s stališča problematike, o kateri bo DSI odločal,

— dajejo na zahtevo DSI ali predsednika DSI mnenje o predlogih sklepov, ki jih predlagajo delavskemu svetu samoupravna delavska kontrola, poslovodni organ, sindikat, delavci v delu delovnega procesa ali druga telesa, ki jih je v ta namen imenoval delavski svet,

— predlagajo delavskemu svetu osnutke splošnih aktov, temeljev plana in plana SOZD Iskra,

— ugotavljajo skladnost odločitev poslovodnega organa SOZD Iskra in poslovodnih organov delovnih organizacij skupnega pomena s sprejetim SSTP in planom SOZD Iskra in dajejo poslovodnemu organu SOZD smernice za izvrševanje sklepov DSI,

— vsklajujejo stališča podpisnic, kadar se le-te ne strinjajo s predlaganimi osnutki samoupravnih splošnih aktov in planskih dokumentov ali z drugimi predlogi sklepov, ki naj jih sprejme DSI,

— izvršujejo sklepe DSI, v kolikor njihovo izvrševanje ne spada v obseg pravic in dolžnosti poslovodnega organa SOZD Iskra.

Člen 77

Izvršilni organi DSI so:

- odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost,
- odbor za gospodarjenje in dohodkovne odnose,
- odbor za tržišтво,
- odbor za organizacijo in informatiko,
- odbor za finance,
- odbor za kadrovske zadeve in izobraževanje,

— odbor za kvaliteto.

Sestav izvršilnih odborov in podrobnejšo razmejitev delovnih področij ureja statut SOZD Iskra.

C. POSLOVODNI ORGAN SOZD ISKRA

Člen 78

SOZD Iskra ima poslovodni kolegij kot kolegijski poslovodni organ, ki ga imenuje DSI na predlog razpisne komisije in po postopku, predpisanem z zakonom, izmed kandidatov, ki izpolnjujejo razpisne pogoje.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki so določeni z zakonom izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

— da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo,

— da imajo najmanj 10 let ustreznih delovnih izkušenj

— da so sposobni voditi in organizirati delo,

— da imajo moralno politične kvalitete,

— da obvladajo najmanj enega svetovnih jezikov.

Predsednik poslovodnega organa in član poslovodnega organa, zadolžen za tržišтво, pa morata imeti tudi registracijo za opravljanje zunanjetrgovinske dejavnosti.

Člen 79

Pristojnosti poslovodnega organa so:

— skrbí za izdelavo statistično-dokumentacijskega gradiva, ki je potrebno za pripravljanje plana SOZD Iskra oziroma za pripravo smernic za temelje plana SOZD Iskra,

— skrbí za izdelavo analitično-dokumentacijskega in tržno-raziskovalnega gradiva ter na tej podlagi pripravlja analizo razvoja SOZD Iskra v preteklem obdobju in zagotavlja znanstveno in strokovno raziskovanje pogojev in možnosti razvoja podpisnic v okviru SOZD Iskra v obdobju, za katerega se sprejema plan,

— na osnovi smernic delavcev podpisnic pripravlja delovna izhodišča za izdelavo osnutkov samoupravnih splošnih aktov, samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra,

— organizira in usmerja pripravljanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana in plana SOZD Iskra in daje v fazi njihovega pripravljanja nosilec planiranja ustrezne predloge za vsklajevanje posameznih planov podpisnic in njihovo vsklajevanje s skupnimi potrebami, interesi in cilji,

— med uresničevanjem planov SOZD Iskra zagotavlja podpisnicam ustrezno strokovno in

znanstveno utemeljeno analitično-dokumentacijsko gradivo kot osnovno orientacijo za sprejemanje ukrepov, s katerimi se zagotavlja uresničevanje planov,

- ukrepa za stalno medsebojno obveščanje z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, s katerimi je SOZD Iskra povezana v procesu družbene reprodukcije oziroma z družbenopolitičnimi skupnostmi,

- zagotavlja pravočasno obveščenost delavcev SOZD Iskra o dejstvih in podatkih, ki so potrebni za pripravljanje, sprejemanje in uresničevanje planskih dokumentov,

- koordinira poslovodne organe delovnih organizacij skupnega pomena in ostalih podpisnic, kadar gre za vprašanja učinkovitega izvrševanja združenih dejavnosti v SOZD Iskra, izpolnjevanje dogovorov o enotnem oziroma usklajenem urejanju proizvodnje in poslovanja,

- koordinira ukrepe finančnih služb oziroma internih bank posameznih podpisnic pri zagotavljanju finansiranja proizvodnje in poslovanja podpisnic,

- usklajuje aktivnosti na področju finančno-računovodske informatike pri izpolnjevanju določil zakona in posebnih sporazumov v SOZD Iskra,

- vodi finančno poslovanje z združenimi sredstvi na nivoju SOZD, izvaja financiranje iz združenih sredstev in v ta namen najema dolgoročne in kratkoročne kredite v okviru določil temeljev srednjeročnega načrta ali ob vsakokratni odločitvi zainteresiranih podpisnic,

- koordinira delo poslovnih organov podpisnic, če je bilo dogovorjeno, da se za izvedbo enkratnega kompleksnega posla posamezne podpisnice povežejo v poseben dohodkovno povezan sistem za uresničevanje tega enkratnega posla,

- in druge pristojnosti z zakonskimi predpisi.

Člen 80

Predsednik poslovnega organa je generalni direktor, ki ima naslednje pristojnosti:

- zastopa SOZD Iskra,

- vodi in koordinira delo kolegijskega poslovnega organa,

- koordinira delo organizacij skupnega pomena in skupnih služb,

- skrbi za zakonitost dela SOZD Iskra,

- odgovarja za izvajanje sklepov DSI in njegovih izvršilnih organov v okviru svojih pristojnosti,

- izdaja odločbe iz svoje pristojnosti na

osnovi prejetih pooblastil,

— opravlja ostale naloge, ki so mu določene s splošnimi akti in sklepi pristojnih organov.

Člen 81

Zaradi izvrševanja pristojnosti je poslovodni kolegij sestavljen tako, da strokovno obvladuje naslednje dejavnosti:

- tržištvu,

- ekonomiko,

- finance,

- raziskovalno dejavnost,

- stike z javnostjo,

- kvaliteto,

- družbeno pravne zadeve,

- organizacijo in informatiko,

- kadrovsko politiko in izobraževanje,

- družbeno samozaščito in SLO.

Delitev dela med člani poslovodnega organa se izvede na predlog predsednika poslovodnega organa in v soglasju z DSI.

Podrobnejša določila o delitvi dela, pristojnostih in odgovornostih članov poslovodnega organa ureja statut SOZD.

Člen 82

Delavski svet imenuje iz vrst članov poslovodnega organa na predlog predsednika poslovodnega organa njegovega namestnika in pomočnike.

2. Samoupravna delavska kontrola

Člen 83

Odbor za samoupravni nadzor je poseben organ samoupravne delavske kontrole, ki nadzira izvajanje samoupravnega sporazuma in drugih splošnih aktov, družbenih dogovorov, izvajanje sklepov organov upravljanja, poslovnih organov, uresničevanje delovnih in samoupravnih pravic delavcev, organov in služb organizacije, odgovorno, družbeno in ekonomsko smiselno upravljanje sredstev, uveljavljanje in zaščito pravic delavcev v medsebojnih odnosih v združenem delu, obveščanje delavcev o vprašanih, pomembnih za odločanje in kontrolo v organizaciji združenega dela in za uveljavljanje drugih samoupravnih pravic ter interesov delavcev v združenem delu.

Člen 84

Odbor za samoupravni nadzor sestavljajo delegati delovnih organizacij, ki jih neposredno volijo na predlog sindikata SOZD Iskra delavci temeljnih organizacij podpisnic na način, kot

so ga določili v svojih samoupravnih aktih.

Vsaka delovna organizacija ima v Odboru za samoupravni nadzor po dva delegata, razen enovite delovne organizacije in delovni skupnosti po enega.

Pravice, dolžnosti in odgovornosti delavske kontrole podrobneje ureja statut SOZD Iskra.

3. Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito

Člen 85

Podpisnice ustanovljamo s posebnim samoupravnim sporazumom Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Odbor sestavljajo:

- predsedniki odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito vseh delovnih organizacij v SOZD Iskra,
- delegirani predstavniki družbenopolitičnih organizacij, ki delujejo na ravni SOZD Iskra,
- predsednik DSI,
- predsednik samoupravne delavske kontrole SOZD Iskra,
- predsednik poslovnega organa SOZD Iskra, ki je po svojem položaju tudi predsednik tega odbora.

4. Koordiniranje delovnega procesa

Člen 86

Podpisnice se sporazumemo, da bomo kot obliko koordinacije dela in poslovanja v zadevah, določenih s tem sporazumom, organizirale področne kolegije za posamezna področja dela poslovnih organov podpisnic.

Področne kolegije sestavljajo člani poslovnih organov delovnih organizacij, zadolženi za posamezne dejavnosti.

Področni kolegij sklicuje in vodi pristojni član poslovnega kolegija SOZD Iskra.

Člen 87

Predsednik poslovnega organa SOZD Iskra usklajuje delo predsednikov poslovnih organov delovnih organizacij.

V delu tega kolegija sodelujejo poslovni organi delovnih organizacij skupnega pomena, kadar se obravnavajo zadeve v zvezi z izvajanjem združenih dejavnosti.

Člen 88

Za usklajevanje nasprotujočih si stališč poslovnih organov, podpisnic sporazuma ali

poslovnih organov podpisnic in poslovnega kolegija SOZD Iskra, se na zahtevo poslovnega organa v sporu ali na zahtevo predsednika poslovnega kolegija SOZD ustanovi tričlansko skupno telo za usklajevanje.

Vsaka stranka v sporu določi svojega predstavnika in usklajevalno telo, predsednika pa obe stranki sporazumno.

Člen 89

Usklajevalno telo posreduje tako, da pripeva k razčiščenju in razširitvi strokovne podlage za obravnavo sporne zadeve in na tej podlagi oblikuje predlog za uskladitev delovnega procesa.

Če stranki v sporu ne sprejmeta predloga usklajevalnega telesa, odločajo o zadevi pristojni samoupravni organi.

5. Obveščanje delavcev

Člen 90

Podpisnice se zavezujemo, da bomo zagotovile enotno, redno, pravočasno, resnično, popolno ter vsebinsko in oblikovno razumljivo informiranje delavcev o celotnem poslovanju SOZD Iskra ter o vseh drugih skupnih zadevah, ki so pomembne za njihovo delo in odločanje ter za nadzor nad izvrševanjem odločitev in nad delom vseh organov in služb SOZD Iskra.

Člen 91

Podpisnice se obvezujemo, da bomo v SOZD Iskra zagotovile medsebojno obveščanje delavcev SOZD Iskra o vseh pomembnejših zadevah skupnega pomena, ki bi lahko vplivale na družbeno ekonomske odnose znotraj SOZD Iskra kakor tudi na njene odnose z drugimi skupnostmi in družbo nasploh. V ta namen bomo v SOZD Iskra ustanovile ustrezna sredstva obveščanja o skupnih zadevah.

Člen 92

Podpisnice se obvezujemo, da bomo s posebnim sporazumom poenotile zajemanje osnovnih podatkov in oblikovanje kazalcev o poslovanju ter bomo pri tem razvijale sodobne metode obdelave podatkov.

Podpisnice bomo uredile način in roke za obveščanje delavcev, vprašanja, o katerih morajo biti delavci obveščeni ter kateri organi so odgovorni za obveščanje delavcev s statutom SOZD Iskra.

Člen 93

Podpisnice se tudi sporazumejo, da bodo s splošnimi akti opredelile pogoje in načine obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena oziroma o dejavnostih SOZD Iskra kot celote, v smislu veljavnih norm o zagotavljanju javnosti dela.

6. Planiranje

Člen 94

Samoupravni sporazum o osnovah plana SOZD Iskra je izhodiščni samoupravni akt planiranja, ki ga podpisnice sprejemamo na podlagi analize razvoja SOZD Iskra v preteklem obdobju in razvojnih možnosti v obdobju, za katerega se sprejema plan, in po postopku, določenem v Statutu SOZD Iskra v skladu z zakonom o temeljnih sistema družbenega planiranja in tem samoupravnim sporazumom.

Člen 95

Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD Iskra se dopolnjuje v skladu z načelom kontinuiranega planiranja vsako leto.

Člen 96

S samoupravnim sporazumom o temeljih plana SOZD Iskra se bomo podpisnice dogovorile o:

- skupnih interesih v srednjeročnem obdobju pri delu in poslovanju,
- prispevku, ki ga naj SOZD Iskra daje k družbenemu produktu, kar je izhodiščni družbenoekonomski cilj delovanja podpisnic v okviru SOZD,
- tržnih ciljih po proizvodnih programih in regijah,
- delitvi dela med podpisnicami,
- višini in dinamiki združevanja sredstev za skupne investicijske naložbe za uresničitev ekonomskih ciljev podpisnic,
- višini in dinamiki združevanja sredstev za vlaganje v strateške razvojne programe, osvajanje novih proizvodnih programov in uvedbo novih tehnologij,
- združevanju sredstev za širjenje materialne osnove dela v delovnih organizacijah skupnega pomena in delovnih skupnostih SOZD Iskra,
- širjenju možnosti zaposlovanja in pogojih dela,
- združevanju sredstev za opravljanje dejavnosti skupnega pomena za podpisnice v SOZD

Iskra,

- osnovah za urejanje ekonomskih odnosov, dogovorjenih v tem samoupravnem sporazumu,
- obsegu menjave dela z delovno skupnostjo skupnih služb,
- izpopolnitvah organizacije uresničevanja skupnih interesov v SOZD Iskra in uredile druge zadeve, določene s tem samoupravnim sporazumom.

Člen 97

Podpisnice sprejemamo vsako leto program uresničevanja ciljev in izpolnjevanja obveznosti iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra.

Plan SOZD Iskra obsega letno, petletno in desetletno obdobje. Osnovni plan je petletni plan, letni programi pa predstavljajo operativni plan ukrepov za uresničitev srednjeročnega plana.

Člen 98

S srednjeročnim planom SOZD Iskra opredeljujemo podpisnice načine uresničevanja ciljev iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra, ki morajo biti v skladu z materialno podlago, dogovorjeno v samoupravnem sporazumu o temeljih plana za razvoj SOZD Iskra.

V srednjeročnem planu je določeno zlasti:

- program in plan raziskovalne razvojne dejavnosti v SOZD Iskra,
- program in plan širjenja materialne podlage delovnih organizacij skupnega pomena in delovnih skupnosti SOZD Iskra,
- program in plan izvrševanja skupnih naložb v širjenje materialne podlage dela v proizvodnih delovnih organizacijah,
- ekonomsko analitski prikaz strukture Iskrinega prispevka k družbenemu produktu, razčlenjen na prispevke posameznih podpisnic ter prikaz povečevanja družbenega produkta podpisnic zaradi združevanja in skupnega izvajanja funkcij delovnih organizacij, standardizacij ter vsklajevanje proizvodnje in poslovanja,
- plan dopolnjevanja in izpopolnjevanja sistemov standardizacije in drugih medsebojnih odnosov pri delu in poslovanju, opredeljenih s samoupravnimi sporazumi in drugimi splošnimi akti po tem samoupravnem sporazumu ter plan vsklajevanja samoupravnih aktov z dejanskimi spremembami v načinih urejanja v medsebojnih odnosih,
- planske obveznosti in posebne naloge SOZD Iskra do družbenopolitične skupnosti, ki jih je SOZD Iskra sprejel v družbenem do-

govoru o osnovah plana SRS,

- smernice in program ukrepov za finansiranje proizvodnje in poslovanja z medsebojnim finančnim poslovanjem TOZD podpisnic,
- plan in program dejavnosti skupnega pomena po tem samoupravnem sporazumu,
- plan porabe sredstev za delovanje delovne skupnosti skupnih služb SOZD Iskra.

Člen 99

Plan SOZD Iskra se sprejema na način, po postopku in na podlagi administrativno-dokumentacijskega in drugega gradiva, kot to določa Statut SOZD Iskra v skladu z zakonom o osnovah sistema družbenega planiranja in tem sporazumom.

7. Samoupravni sporazumi in drugi splošni akti

Člen 100

Podpisnice bomo uredile zadeve, ki so pogoj uresničevanja ciljev združevanja s samoupravnimi sporazumi, dogovorjenimi s tem sporazumom ter naslednjimi samoupravnimi sporazumi o:

- medsebojnih pravicah in obveznostih ter odgovornostih med podpisnicami in delovnimi skupnostmi SOZD Iskra,
- skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in skupno porabo,
- usklajevanju odnosov za izvajanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- delitvi dela v SOZD Iskra,
- izenačevanju delovnih pogojev delavcev v SOZD Iskra,
- stimulaciji izvoza,
- inventivni dejavnosti,
- standardizaciji,
- osnovah informacijskega sistema,
- zagotavljanju Iskrine kvalitete,
- pogojih in načinu obveščanja širše javnosti o zadevah skupnega pomena oz. dejavnosti SOZD Iskra,
- enotnih merilih in osnovah za štipendiranje in dopolnilno izobraževanje,
- varovanju poslovne skrivnosti,
- nagrajevanju posebnih dosežkov v SOZD Iskra

in drugimi samoupravnimi sporazumi, če se bodo podpisnice naknadno tako dogovorile ter s statutom SOZD Iskra in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, ki bodo podrobneje opredeljeni v statutu SOZD Iskra.

VI. ODGOVORNOST ZA OPRAVLJANJE SAMOUPRAVLJALSKIH FUNKCIJ

1. Splošno

Člen 101

Predsednik in člani delavskega sveta, izvršilnih organov, odbora samoupravne delavske kontrole, poslovnega organa in drugih kolegijskih organov, so osebno odgovorni za vestno opravljanje samoupravljalških funkcij.

2. Delegati v DSI

Člen 102

Delegati v DSI so za svoje delo osebno odgovorni delavcem in delavskemu svetu organizacije združenega dela, v kateri so bili izvoljeni, ki ocenjujejo njihovo delo in ugotavljajo njihovo odgovornost.

Člen 103

- Delegat ima pravico in dolžnost, da:
- posreduje stališče in predloge svojih volilcev ali delavskega sveta, odvisno od vprašanja, o katerem odloča DSI,
  - usklajuje stališča z ostalimi delegati v okviru sprejetih smernic in navodil,
  - zahteva stališča, smernice in navodila delavcev ali DS, kadar jih ni dobil ali pa niso bila zadostna,
  - redno in objektivno obvešča delavce in delavski svet o svojem delu in o delu DSI, na način in v rokih, kot to določa samoupravni splošni akt njegove organizacije združenega dela,
  - se redno udeležuje zasedanj DSI in vestno preučuje prejeto gradivo,
  - dosledno spoštuje določila splošnega akta o delu DSI.

Člen 104

V primerih, ko ni prišlo do uskladitve stališč, morajo delegati obvestiti delavce in delavski svet o obravnavi na DSI ter zahtevati od njih nova oziroma dodatna stališča ali smernice in navodila.

Delegat, ki ne zastopa stališča delavcev in delavskega sveta, ne glasuje v skladu s sprejetimi smernicami in navodili, ne obvešča delavce

in delavskega sveta o svojem delu in delu DSI, kakor tudi o vprašanjih, glede katerih ni bilo doseženo soglasje delegatov, krši svojo delegatsko dolžnost in je odgovoren delavcem, ki so ga izvolili.

Člen 105

Delegat je odgovoren:

a) moralno-politično, za dejanja in postopke, ki niso v skladu z določbami tega poglavja ter določili drugih samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo delo, pravice in dolžnosti delegatov.

DSI lahko predlaga delavskemu svetu OZD, da proti delegatu, ki jo zastopa v DSI pokrene postopek ugotavljanja moralnopolitične odgovornosti;

b) disciplinsko zaradi kršitve reda na zasedanjih, v skladu z določbami poslovnika.

Proti delegatu, ki krši red na zasedanjih lahko DSI sprejme enega od naslednjih ukrepov:

- kritiko na zasedanju,
- opomin,
- odvzem besede,
- odstranitev z zasedanja.

V posebno hudih primerih kršitve reda na zasedanju, lahko DSI predlaga pokrenitev postopka za odpoklic delegata.

3. Člani izvršilnih organov

Člen 106

Člani izvršilnih organov DSI so za svoje delo odgovorni DSI ter imajo pravico in dolžnost, da:

- vestno in odgovorno opravljajo naloge, ki so določene v zakonu, sporazumu in statutu SOZD,
- delajo in ukrepajo po smernicah ter napotkih DSI,
- poročajo DSI o svojem delu,
- se redno udeležujejo sej in poprej preučijo gradiva ter zahtevajo ob nejasnostih strokovna mnenja ustreznih služb,
- dosledno spoštujejo pravila o delu izvršilnih organov.

Člen 107

Delo in odgovornost izvršilnih organov in posameznih njihovih članov ocenjuje in ugotavlja DSI, delo posameznih članov pa tudi izvršilni organ.

Člen 108

Član izvršilnega organa je odgovoren:

a) moralno-politično za dejanja in postopke, ki niso v skladu z določbami tega poglavja ter drugih samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo delo, pravice in dolžnosti članov izvršilnih organov;

b) disciplinsko zaradi kršitve reda na sejah, v skladu z določbami poslovnika.

Proti članu izvršilnega organa se lahko uporabi enega od naslednjih ukrepov:

- kritiko na seji organa oz. zasedanja DSI,
- javno družbeno kritiko za dejanja in postopke pod a) ter
- opomin, odvzem besede,
- odstranitev s seje oziroma zasedanja zaradi kršitve reda na seji pod b).

V posebno hudih primerih, določenih v samoupravnem splošnem aktu, lahko DSI razreši posameznega člana ali celotni izvršilni organ.

4. Člani odbora samouprave delavske kontrole SOZD

Člen 109

Glede predsednika in članov odbora samouprave delavske kontrole, njihove odgovornosti in ukrepov, se smiselno uporabljajo določila tega poglavja, ki veljajo za delegate DSI.

5. Predsednik in člani poslovnega organa SOZD

Člen 110

Predsednik in člani poslovnega organa SOZD so za svoje delo odgovorni delavcem in DSI. Posamezni člani kolegijskega poslovnega organa pa so tudi odgovorni predsedniku organa.

Člen 111

Predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa imajo pravico in dolžnost, da:

- vestno, strokovno in odgovorno opravljajo naloge, ki so določene v zakonu, s tem sporazumom in statutom SOZD,
- delajo in ukrepajo po prejetih smernicah in napotkih delavskega sveta SOZD ter izvajajo dogovorjeno poslovno politiko,

— skrbijo za optimalne rezultate poslovanja SOZD ter za organiziranje in usklajevanje delovnega procesa v SOZD,

— poročajo delavcem DSI, njegovim organom o svojem delu,

— se redno udeležujejo vseh zasedanj, sej in sestankov DSI in njegovih organov, na katerih morajo biti navzoči po službeni dolžnosti, ali na katere so vabljeni,

— dosledno spoštujejo pravila o delu poslovnega organa.

Delo in odgovornost predsednika in članov kolegijskega poslovnega organa ocenjujejo in ugotavljajo delavci in DSI, delo posameznih članov poslovnega organa pa tudi njegov predsednik.

Predsednik in člani kolegijskega poslovnega organa so odgovorni kolektivno in posamično, v sorazmerju z njihovim vplivom na sprejetje ali izvrševanje sklepov, in sicer:

a) moralno-politično za dejanja in postopke, ki niso v skladu z zakonom, tem sporazumom, statutom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti ter sporazumno dogovorjeno poslovno politiko;

b) disciplinsko zaradi kršitve reda na sejah poslovnega organa, zasedanjih DSI, sejah izvršilnih in drugih organov v skladu z določbami pravilnika;

c) disciplinsko zaradi kršitve delovnih dolžnosti v skladu s samoupravnim splošnim aktom,

d) materialno za škodo, ki je nastala zaradi nepravilnega ali nevestnega dela poslovnega organa, predsednika ali posameznega člana.

Proti poslovnemu organu in njegovemu predsedniku ali članu, lahko DSI uporabi enega od naslednjih ukrepov:

— kritiko na seji, zasedanju DSI,

— javno družbeno kritiko za dejanja in postopke pod a),

— opomin,

— odvzem besede,

— odstranitev s seje, oz. zasedanja zaradi kršitve reda na sejah pod b),

— disciplinske ukrepe po določbah ustreznega samoupravnega splošnega akta zaradi kršitve delovne dolžnosti pod c),

— naložitev povračila škode, v skladu z določili samoupravnega splošnega akta pod d).

V posebno hudih primerih lahko DSI razreši predsednika, ali posameznega člana, ali poslovni odbor v celoti.

VII. IZVRŠEVANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

1. Usklajevalni postopek

Člen 112

Podpisnice se obvezujemo, da bomo vsa ne-soglasja, ki nastanejo med nami v zvezi z izpolnjevanjem tega samoupravnega sporazuma in drugih skupnih samoupravnih splošnih aktov, reševali na sporazumen način z medsebojnim dogovarjanjem in usklajevanjem stališč na DSI ali na drugih skupnih organih.

Člen 113

Kadar pri odločanju na DSI ni bilo doseženo soglasje oz. predpisana večina, DSI že med sejo prične postopek usklajevanja tako, da imenuje na predsednikov predlog usklajevalno komisijo, v kateri so zastopani tudi delegati udeležencev, ki se z odločitvijo niso strinjali.

V kolikor usklajevanje med sejo ni uspelo, se nadaljuje do prve naslednje seje.

2. Notranja arbitraža

Člen 114

Če usklajevalni postopek iz prejšnjega člena ni uspel, lahko vsaka stran prične postopek pred notranjo arbitražo.

Noben udeleženec v sporu pred notranjo arbitražo ne more odkloniti svoje udeležbe.

Člen 115

Notranja arbitraža je stvarno pristojna reševati iz pristojnosti prejšnjega člena vse spore, ki nastanejo v zvezi z izvrševanjem določb samoupravnih sporazumov, v zvezi s sklenitvijo in izvrševanjem pogodb in iz medsebojnih poslovnih razmerij.

Notranja arbitraža ima 6 članov in predsednika.

Vsaka stranka, ne glede na to, kolikor podpisnic jo tvori (sosporništvo) imenuje v arbitražo po 3 člane — vsi člani skupaj pa imenujejo predsednika kot sedmega člana.

Podrobnosti o uvedbi postopka, formiranju notranje arbitraže in o postopku pred arbitražo, vključno s procesualnimi roki, ureja splošni akt.

3. Odgovornost podpisnic

Člen 116

Proti podpisnici, ki ne izpolnjuje obveznosti po tem sporazumu, predlaga DS njenim delavcem, da pokrenejo postopek ugotavljanja odgovornosti in izrečejo enega od naslednjih ukrepov:

- razrešitev poslovnega organa,
- odpoklic delegatov, oz. razrešitev organov upravljanja in razpis novih volitev.

VIII. DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

Člen 117

V SOZD Iskra delujejo naslednje družbenopolitične organizacije:

- Zveza komunistov (ZK),
- Zveza sindikatov (ZS),
- Zveza socialistične mladine (ZSM),
- Zveza borcev (ZB).

Družbenopolitične organizacije SOZD Iskra so organizirane skladno s statuti oziroma statutarnimi dogovori in delujejo po svojih sprejetih pravilih in programih.

Člen 118

Podpisnice se obvezujemo zagotoviti družbenopolitičnim organizacijam ustrezne pogoje za njihovo delovanje. Samoupravni in poslovodni organi SOZD Iskra so dolžni družbenopolitične organizacije obveščati in jim dostavljati gradivo o vseh pomembnih zadevah poslovanja, obravnavati predloge družbenopolitičnih organizacij, do njih zavzeti stališča ter jih seznaniti.

Člen 119

Osnovne naloge družbenopolitičnih organizacij v samoupravnem sistemu SOZD so predvsem naslednje:

- dajejo mnenja in predloge k samoupravnim sporazumom, družbenim dogovorom in drugim splošnim aktom SOZD,
- oblikujejo načela kadrovske politike za izbiro članov organov upravljanja in poslovnih organov,
- dajejo pobudo za sklic zborov delovnih ljudi za izvedbo referendumov ter vseh oblik posrednega upravljanja v SOZD Iskra,
- dajejo družbenopolitično oceno o delovanju organov upravljanja in njihovih izvršilnih organov ter poslovnih organov in drugih vodilnih delavcev,
- dajejo družbenopolitično oceno o predlogih, ukrepih in rezultatih dela,
- dajejo pobudo za uresničevanje pravic in dolžnosti članov delovnih skupnosti skupnega pomena v SOZD Iskra,
- ščitijo interese delavcev.

Člen 120

Podrobneje bodo pristojnosti iz prejšnjega

člena urejene v statutu SOZD Iskra, kakor tudi obveznosti samoupravnih in drugih organov do sindikata v skladu z ZZD ter ostalimi družbenimi dokumenti, ki opredeljujejo vlogo sindikata v združenem delu.

IX. PRISTOPANJE IN IZSTOPANJE IZ SOZD ISKRA

Člen 121

SOZD Iskra je odprta skupnost za vse organizacije združenega dela, ki imajo sorodno programsko usmeritev.

Organizacija združenega dela, ki želi vstopiti v SOZD Iskra sprejme ta samoupravni sporazum in s tem vse pravice in obveznosti, ki iz njega izhajajo.

O pristopu nove organizacije združenega dela odločajo vse podpisnice v skladu z zakonom.

Člen 122

Izstop iz SOZD Iskra je mogoč le pod pogojem, da se s tem ne kršijo temeljni interesi delavcev drugih podpisnic ter interesi in pravice SOZD Iskra kot celote, ki izvirajo iz združenega dela in sredstev ter medsebojnih obveznosti med podpisnicami.

Vsaka izmed podpisnic ima pravico, če meni, da so z izstopom kršene njene pravice iz prejšnjega odstavka, sprožiti spor pred pristojnim sodiščem.

X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 123

Ta sporazum velja od dneva, ko je bil sprejet na zadnjem zboru delavcev TOZD podpisnic.

Člen 124

Spremembe in dopolnitve sporazuma lahko predlaga vsak delavec, postopek za spremembo in dopolnitev pa se mora pričeti, če podajo obrazložen predlog:

- podpisnice,
- družbenopolitične organizacije,
- DSI,
- pristojna družbenopolitična skupnost.

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma se sklepajo na osnovi sprejetih odločitev po postopku kot velja za sklepanje samoupravnega sporazuma.

Člen 125

Do sprejetja splošnih aktov se uporabljajo sedanji statut in splošni akti SOZD Iskra v kolikor ne nasprotujejo določilom tega sporazuma.

Določbe statuta in splošnih aktov, ki ostanejo v veljavi, je treba uporabljati in tolmačiti v smislu določb tega sporazuma.

Člen 126

Vse splošne akte SOZD Iskra je treba uskladiti z določili tega sporazuma do 31. 12. 1978.

Člen 127

Obvezno tolmačenje tega sporazuma daje DSI soglasno.

Člen 128

Sklenjeni samoupravni sporazum se objavi v glasilu Iskra. Iste določbe veljajo tudi za objavo sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma.

Vsebina

Uvod

I. CILJI IN ZDRUŽENE DEJAVNOSTI	Stran 4
1. Cilji združevanja	
2. Skupno izvajanje	
3. Skupno urejanje	
4. Sporazumno usklajevanje	
II. DRUŽBENOEKONOMSKI ODNOSI	Stran 6
1. Skupen prihodek	
2. Poračun in rizik	
3. Skupen dohodek	
4. Izjemen dohodek	
5. Svobodna menjava dela	
6. Sredstva skupnih rezerv	
7. Skupno denarno poslovanje	
8. Udeležba v združevanju sredstev	
III. PRAVNI POLOŽAJ	Stran 9
1. Firma in sedež	
2. Dejavnost	
3. Pooblastila v pravnem prometu	
4. Odgovornost	
5. Zastopanje in predstavljanje	
IV. ORGANIZACIJA	Stran 11
1. Delovne organizacije skupnega pomena	
A. Iskra Commerce	
B. Iskra Interna banka	
C. Iskra Organizacijski inženiring	
D. Iskra Inštitut za kakovost in metrologijo	
E. Iskra Invest servis	
F. Iskra Šolski center	
2. Delovne skupnosti	
A. Skupne službe	
B. Glasilo Iskra	
V. SAMOUPRAVLJANJE	Stran 14
1. Organi upravljanja in odločanje	
A. Delavski svet	
B. Izvršilni organi	

- C. Poslovodni organi
- 2. Samoupravna delavska kontrola
- 3. Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito
- 4. Koordiniranje delovnega procesa
- 5. Obveščanje delavcev
- 6. Planiranje
- 7. Samoupravni sporazumi

VI. ODGOVORNOST ZA OPRAVLJANJE SAMOUPRAVNIH FUNKCIJ	Stran 20
1. Splošno	
2. Delegati v DSI	
3. Člani izvršilnih organov	
4. Člani odbora samoupravne delavske kontrole	
5. Predsednik in člani poslovnega organa	
VII. IZVRŠEVANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA	Stran 22
1. Usklajevalni postopek	
2. Notranja arbitraža	
3. Odgovornost podpisnic	
VIII. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE	Stran 23
IX. PRISTOPANJE IN IZSTOPANJE IZ SOZD ISKRA	Stran 24
X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	Stran 24

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

BELEŽKE:

Usklajevanje stališč o predlogu nove organizacije

PRODAJA IN NABAVA KOT TOZD

O tem vprašanju so mnenja dokaj različna, veliko je pozitivnih pa tudi negativnih. Nekatere temeljne organizacije poudarjajo samo potrebo po neposredni povezanosti prodaje s proizvodnjo. Tisti, ki imajo negativne pripombe, menijo, da se vračamo na obliko organiziranosti bivšega Iskra Commerce in da s tem zmanjšujemo neposredno odvisnost prodaje od proizvodnje in obratno.

Zakon o združenem delu pa jasno opredeljuje (člen 403), da je komercialna dejavnost ena tistih, ki imajo pogoje, da se organizirajo kot TOZD. Bistveno pri tem pa je, da se med temeljnimi organizacijami materialne proizvodnje in TOZD Prodaja vzpostavi dohodkovni odnosi, t.j., da morajo proizvodne TOZD in TOZD Prodaja skupno ustvarjati in deliti skupni prihodek, oziroma skupni rezultat. S tem bo mogoče zagotoviti drugačen položaj TOZD Prodaja od bivšega Iskra Commerce.

Pri organizaciji prodajne funkcije je treba urediti na istih osnovah tudi odnose z Iskra Commerce. Odbor za spremljanje izvajanja zakona meni, da Iskra Commerce in ostale komercialne organizacije v ZP lahko opravljajo le tiste dopolnilne funkcije, ki niso organizirane v temeljnih organizacijah Prodaje v delovnih organizacijah, s tem se stroški ne bi podvajali kot se sedaj.

Glede na predvideno ustanovitev TOZD Nabava je prispelo le malo pripomb. Tudi pri tem se poudarja, da je potrebno urediti dohodkovne odnose.

Odbor pa ne sprejema alternative, da se prodaja in nabava združita v eno TOZD, ker gre za povsem različni funkciji v odnosu do proizvodnih procesov.

SKUPNOST TOZD?

Nekatere temeljne organizacije s področja proizvodnje telekomunikacij želijo, da bi se dosegla med temi TOZD večja programska, dohodkovna, organizacijska in samoupravna povezanost. Kot možno obliko organiziranosti predlagajo ustanovitev skupnosti TOZD, ki naj bi rešila tiste probleme, ki se omenjajo v zvezi z delitvijo Elektromehanike.

Pri tem je treba vedeti, da skupnost TOZD v bistvu ne more rešiti teh problemov, saj kot celota ne more sodelovati v pravnem prometu z drugimi. Prav tako se ne smejo v skupnosti vzpostavljati razmerja pri pridobivanju skupnega prihodka in ne oblikovati trajna sredstva skupnosti (399. člen ZZD). Zato skupnost TOZD v okviru delovne organizacije Elektromehanike ni sprejemljiva rešitev. Poleg tega pa bi s tem vgradili odnose in komunikacije.

DELITEV TOZD TEA

Tovarna TEA je podala oceno predloga o delitvi te TOZD na dve, in sicer na TOZD Telefonski terminali in TOZD Proizvodnja telefonskih delov. TEA meni, da taka delitev najbrž ni najbolj primerna, ker mehanski obdelavi priključujemo montažo releja,

koordinatnega stikalnika in montažo telefonskih elementov. Montažo aparatov pa organiziramo v TOZD Terminali. Ta razdelitev bi povzročila, da zaposleni na programu releja in koordinatnega stikalnika, ki se bo zmanjšal, niso povezani v isti TOZD z zaposlenimi na programu, ki bo proizvodno naraščal.

Odbor meni, da so to argumentirana stališča in jih sprejema. Glede na predvideno osnovno usmeritev, da v perspektivi delimo delovno organizacijo in se kot pogoj njene delitve postavlja lociranje proizvodnje telekomunikacij na Laborah, sedanji trenutek ni primeren za delitev TOZD TEA, ker bo lociranje telekomunikacijske proizvodnje na skupni lokaciji omogočalo povsem novo delitev dela znotraj telekomunikacijskega področja.

DELOVNA ORGANIZACIJA ZA NAMENSKO PROIZVODNJO

Mnenja o oblikovanju delovne organizacije za namensko proizvodnjo so zelo različna tudi med TOZD, ki naj bi se združile vanjo. TOZD Center za elektrooptiko je na delavskem svetu že sprejela sklep o pričetku postopka za izločitev iz delovne organizacije Elektromehanike. Kot drugo možnost pa dopušča, da ostane Elektrooptika v okviru elektromehanike pod posebnimi pogoji. TOZD Elektrooptika meni, da je organizacija ene same DO za namensko proizvodnjo v okviru SOZD Iskra nesprejemljiva, ker jih je možno organizirati več. Predlagajo, da se v okviru SOZD Iskra osnuje skupnost delovnih organizacij, ki bi združevale vse delovne organizacije za namensko proizvodnjo.

TOZD TEN konkretno predlaga, naj se v okviru proizvodnega področja Telekomunikacij predvidi podskupina profesionalne prenosne tehnike in proizvodnja za JLA. Ta naj bi obsegala TOZD IPT, TEI, TEN in EO. Ta grupacija bi se kot ostale skupine na enak način vključevala v organizacijo in poslovanje delovne organizacije. Menijo, da je nujno predvideti možnost nastajanja novih TOZD namenskega značaja (v skladu z razvojem odnosov z JLA).

Tovarna elektronskih instrumentov je zainteresirana za zblizanje interesov med TOZD, katerih glavna dejavnost je prenosna tehnika, bodisi v obliki skupnosti TOZD, bodisi v obliki delovne organizacije v SOZD Iskra.

TOZD IPT meni, da je mesto IPT v okviru telekomunikacij in da je ločevanje tržnega in namenskega programa v sedanjem trenutku preuranjeno. Meni tudi, da so že izpolnjeni minimalni pogoji za osamosvojitve delovne organizacije telekomunikacij, kar bi zaokrožilo programsko usmeritev in poglobilo ožje interese za združevanje dela in sredstev.

Navedena stališča pričajo, da TOZD nimajo enotnega mnenja o oblikovanju nove delovne organizacije. Edino kar je skupnega je to, da se alternativno dopušča možnost, da vse te TOZD ostanejo v okviru naše delovne organizacije še vnaprej. Vse to pa zahteva tudi sprejetje jasne in dokončne odločitve o tem, ali se nova DO ustanovi ali ne. To odločitev bo morala Elektromehanika upoštevati pri snovanju svoje bodoče organiziranosti, saj bo organizacija področja za telekomunikacije povsem drugačna, če v tem področju ostanejo samo komutacije. Ta predlog bodo skupno pripravili vodstvo delovne organizacije, vodstva TOZD in vodstvo SOZD Iskra ter ga predložili delavcem TOZD v sklepanje.

Priredil:
Alojz Boc

delavcev in drugih Kranjčanov naj navedemo dejstvo, ki ga vsi tisti, ki se vsak dan vozijo tod mimo dobro poznajo.

Prva stvar, ki je za nekaj časa zakasnila gradnjo tega dela kranjske obvoznice, je bilo izkopavanje grobov, na katere so naleteli še preden so podrli stara Merkurjeva skladišča. Merkur dolgo časa ni podrł skladišč, ker ni dobil ustrezne lokacije za gradnjo novih. Čas pa teče in nič ne reče. Tu je jesen, križišče pa še ni gotovo.

Investitor, Republiška skupnost za ceste SR Slovenije na to vprašanje občanov odgovarja takole: „Pri gradnji tega križišča se Cestno podjetje iz Kranja srečuje z velikimi težavami. Najhuje je to, da primanjkuje cementa. Delo poteka počasi tudi zaradi številnih prestavitvev kablov, ki so v tleh (razne telefonske, električne in druge instalacije) pa jih morajo zaradi gradnje preurediti. Delo je oteženo tudi zato, ker tako pomembne ceste ne morejo zapreti za promet in delajo v etapah. Kljub naštetim težavam

Delo mladih Elektromehanike v jesenskem obdobju

Prejšnji teden se je na svoji 7. seji sestel koordinacijski svet ZSM Elektromehanike. Med drugim je obravnaval tudi delovanje mladinske organizacije v zadnjem obdobju.

Na sejo so mladi povabili tudi Toneta Bozovičarja, predsednika sindikalne konference Iskre Elektromehanike. Razložil je bistvene probleme, ki se bodo pojavili z novo organizacijo v Iskri, in delež mladine pri tem. Poudaril je, da čaka tudi družbenopolitične organizacije veliko dela, saj se bomo na zborih delavcev odločali o prihodnji organiziranosti Elektromehanike. Prav na to temo se je med mladimi razvila plodna diskusija, v kateri, poleg splošnih ugotovitev, ni manjkalo konstruktivnih predlogov s strani mladinskih funkcionarjev.

Koordinacijski svet OO ZSM je iz svojih vrst izbral in potrdil tri referente za posamezna področja delovanja. Predsednik komisije za idejno-politično delo je sedaj Zdravko Debelak, za predsednika komisije za družbenoekonomske odnose so po-

trdili Marka Prezlja, komisijo za šport pa bo odslej vodil Ljubo Grozl. Novi sekretar za ljubljansko področje je Stane Žibert.

Nikakor ne moremo trditi, da mladi v Iskri Elektromehaniki „počivajo“. Včasih je treba le nekoliko pogledati okrog sebe, prisluhniti utripu njihovih delovanja le-to kritično, vendar objektivno ocenjevati. Le tako lahko opazimo mlade in njihovo aktivno vključevanje v vse tokove družbe.

Alojz Boc

trdili Marka Prezlja, komisijo za šport pa bo odslej vodil Ljubo Grozl. Novi sekretar za ljubljansko področje je Stane Žibert.

Nikakor ne moremo trditi, da mladi v Iskri Elektromehaniki „počivajo“. Včasih je treba le nekoliko pogledati okrog sebe, prisluhniti utripu njihovih delovanja le-to kritično, vendar objektivno ocenjevati. Le tako lahko opazimo mlade in njihovo aktivno vključevanje v vse tokove družbe.

A. Lap

Pojasnilo k članku: »Predstavljamo inovatorja«

V 38. številki glasila smo v rubriki „Predstavljamo inovatorja“ objavili intervju z Marjanom Derlinkom iz tovarne števec v Kranju.

Ugotovili smo, da je pri objavi podatka o planirani količini proizvodnje motorjev PSM 2 ponagajal tiskarski škrat. Pravilno se podatek glasi: „Po podatkih GPP Števci je letni plan motorjev PSM 2 150.000...“ in ne 2.150.000, dvojka je namreč tipska oznaka tega proizvoda.

Po objavi smo odkrili še eno napako ali bolje rečeno — nesporazum, zanj sicer nismo krivi, pa vendarle želimo hkrati pojasniti tudi to.

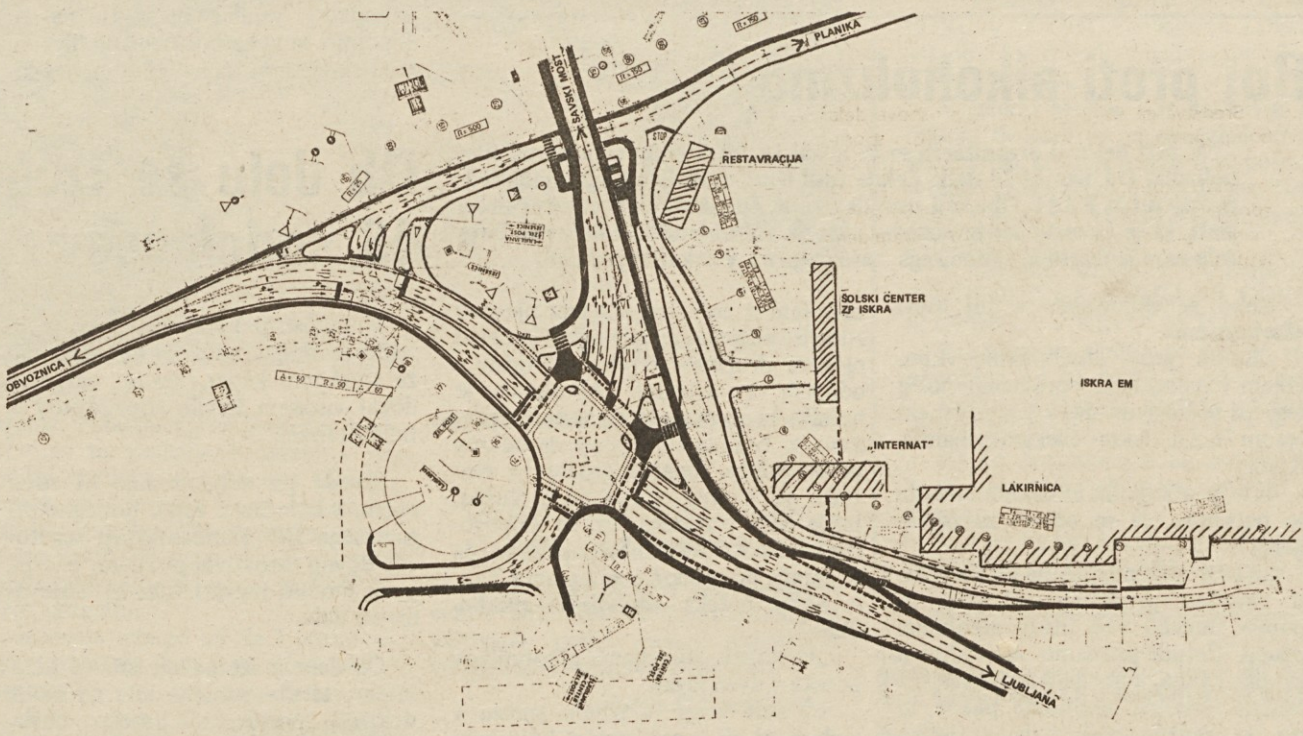
Marjan Derlink je podatke o planirani količini proizvodnje motorja PSM 2 in predlaganem znesku odškodnine za prvi dve leti izkoriščanja izboljšave povzel po predlogu komisije za racionalizacije Iskre Elektromehanike. Racionalizacijo M. Derlinka je kasneje obravnaval še delavski svet Tovarne števec (na svoji 24. seji).

Sprejeti sklep DS citiramo v celoti: „V zvezi z racionalizacijo Marjana (Nadaljevanje na 6.strani)

Tretje semaforizirano križišče

V Kranju že dolgo časa gradijo križišče pri ISKRI. Mnogi pravijo, da

dela le počasi napredujejo. Kot odgovor na najrazličnejše komentarje naših

Poleg začetnih razprav in odločanj o vprašanih, za rešitev katerih so bili delavci nujno zainteresirani, kot so osebni dohodki, stanovanja itn., so vse pogostejše na dnevnih redih splošna in konkretna proizvodna usmerjenost, storilnost, kakovost izdelkov, medsebojna razmerja delavcev, upravljanje družbenih zadev v delovni organizaciji, krajevni skupnosti, občini in širših družbenopolitičnih skupnostih. Uresničevanje upravljanja drugih družbenih zadev pa po dosedanjih izkušnjah narekuje, da bo potrebno še pogostejše sklicevati zbere delovnih ljudi in zanje ustrezno pripravljati strokovno gradivo ter tako slehernemu delavcu omogočiti uporabna obvestila za razmišljanje, razpravo in odločanje. Prvi delavski svet kot najvišja samoupravna oblika v TOZD je v Feritih zaživel leta 1961, pod predsedstvom tov. Jureta Bernika. Za 54 zaposlenih delavcev je bilo takrat pomembno, da se samoupravno organizirajo in tudi z delavskim svetom gradijo socialistična družbenogospodarska in družbenopolitična razmerja. Ob reorganizaciji Iskre — Tovarne za elektrovezve, ko se je leta 1962 osnovala samostojna delovna organizacija — Tovarna elementov za elektroniko, v katero je bil vključen tudi obrat Feriti, je bil delavski svet vezni člen, ki je posredoval mnenja in zastopal interese naših delavcev. V letih poslovne neuspešnosti se je delavski svet nenehno ukvarjal s problemi proizvodnje in prodaje, dokler ni leta 1969 energično pričel sanacije s posebnim programom. Napor delavcev in posebej delavskega sveta so bili uspešni, vloženo delo je rodilo sadove. Naši

feritni izdelki in navite komponente so bili vse bolj iskani. Obrat v Ljubljani s svojimi zmogljivostmi ni mogel zadostiti domačemu in tujemu trgu na področju navitih komponent, zato je pričel delavski svet razmišljati o razširitvi proizvodnje tu ali pa na kakšnem manj razvitem območju, kjer je zaposlovanje ženski problematično. Odločitev delavskega sveta je bila: V Ljubnem ob Savinji — občina Mozirje — organizirati oddelek TOZD Feriti. Odločitev je bila pravilna, saj je oddelek v Ljubnem že v prvem letu zelo dobro zaživel. Njihovi delavci so bili enakopravno vključeni v delavski svet TOZD in so vsa nadaljnja vprašanja obravnavali samoupravno, enakopravno in skupno.

Ob uspešnem zagonu oddelka v Ljubnem in zaradi zdravih samoupravnih razmerij ob rekonstrukciji proizvodnje navitih komponent v letošnjem letu se je delavski svet lažje odločil za novo poslovno enoto — v Solčavi. V skladu z zakonom o združenem delu je delavski svet začel razpravo o statusu poslovnih enot v Ljubnem in Solčavi. Junija 1977. so se na skupnem razširjenem sestanku predstavniki delavskega sveta TOZD Feriti, Krajevnih skupnosti Ljubno in Solčava, občinske skupščine Mozirje ter sindikalne organizacije dogovorili, da se oddelka Ljubno in Solčava oblikujeta v enakopravni samostojni poslovni enoti, ki delujeta kot samostojni delovni skupnosti vključeni v TOZD Feriti. Obema poslovnima enotama je zagotovljen razvoj skladno z razvojem TOZD, njuni delavci so v delavskem svetu TOZD, imata delegaciji za zbor združenega dela in samoupravne interese

skupnosti občine Mozirje ter delegata v odborih krajevnih skupnosti za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Preoblikovanje obrata v TOZD Feriti leta 1973 je dalo delavskemu svetu TOZD pomembnejšo vlogo in mesto pri upravljanju TOZD in v samoupravljanju naše delovne organizacije pa tudi pri upravljanju drugih družbenih zadev. Zato bomo morali tudi v prihodnje skrbno kadrovati nove delavce v delavski svet, da bo le-ta sposoben dobro gospodariti, ustvarjati in razvijati zdrava medsebojna razmerja delavcev in pri svojih odločitvah brez izjeme izražati želje in dolgoročne interese vseh delavcev TOZD.

Odbor za medsebojna razmerja je izvolil delavski svet TOZD julija 1974. Doslej je uspešno in zelo operativno obravnaval zadeve iz njegove pristojnosti. Pri svojem delu ne uporablja le samoupravnih splošnih aktov TOZD, temveč izvaja začetno kadrovske politiko ob upoštevanju mnenja in stališč družbenopolitičnih organizacij.

Delavsko kontrolo smo oblikovali leta 1974. Kot povsod drugod se tudi v Feritih težko uveljavlja, na zadovoljstvo celotnega kolektiva pa ne obravnava težjih problemov. Končno imamo delavci Feritov od leta 1974 petčlansko delegacijo v zboru združenega dela SO Ljubljana-Siška ter 12-člansko delegacijo Samoupravne interesne skupnosti občine Ljubljana-Siška. Obe delegaciji utirata pot delovanja v ustreznih skupščinskih telesih in skupščinski sistem približujeta delavcem v TOZD.

Preoster akcijski program?

(Pred širšo razpravo o predlogu akcijskega programa boja proti alkoholizmu v temeljnih organizacijah Elektromehanike)

Ugotovitve odbora za družbeni standard in varstvo pri delu delovne organizacije, da je predlog akcijskega programa boja proti alkoholizmu v nekaterih postavkah preoster, lahko pomenijo dvojje:

— da „sporne“ postavke niso izvedljive niti v daljšem obdobju, da so iluzorne, da kot take izpadejo smešne, zato jih je treba preformulirati,

— ali pa: da se nam ni treba obnašati dosledno, ker se tudi doslej nismo, ker „ga tudi sami radi kdaj popijemo v tovarni“, zato ni treba uveljavljati neke ostrogi proti nam samim, našim navadam, ki se jim ne radi odpovemo.

Prav gotovo so bila taka razmišljanja prisotna v prvem delu razprav o predlogu akcijskega programa. Taka ali podobna bodo tudi naša razmišljanja in pomisleki v prihodnjem obdobju, ko bo razprava stekla v temeljnih organizacijah.

Odbor za družbeni standard je namreč sprejel naslednje sklepe: 1. da je predlog akcijskega programa boja proti alkoholizmu sprejemljiva podlaga za učinkovito delovanje vseh prizadetih, pod pogojem, da se nekatere točke preformulirajo, 2. da naj služba posreduje predlog akcijskega programa v sklepanje delavskim svetom temeljnih organizacij, preko odborov za družbeni standard in varstvo pri delu temeljnih organizacij, 3. da je v razpravo in sprejemanje akcijskega programa po temeljnih organizacijah treba širše vključiti (oz. naj se vključijo) družbenopolitične organizacije, 4. da je z akcijskim programom treba seznaniti delovne kolektive preko glasila Iskra in 5. da mora strokovna služba čez pol leta poročati odboru, kako poteka izvajanje akcijskega programa.

KAJ JE BILO V PREDLOGU AKCIJSKEGA PROGRAMA PREOSTRO POSTAVLJENO?

Predvsem prvi dve postavki v delu programa, ki obravnava preventivno delovanje proti alkoholizmu. Osnovni cilj preventivnega delovanja je odprava ali vsaj zmanjšanje priložnosti za skupinsko in individualno pitje alkohola. S tako opredelitvijo cilja so sestavljali programa že upoštevali „realnost“. Torej odprava priložnosti tam, kjer je možno, in vsaj zmanjšanje priložnosti tam, kjer odprava priložnosti za pitje ni možna.

V tako veliki organizaciji združene dela kot je naša delovna organizacija je težko speljati kakršnokoli akcijo brez dobre organizacije, ki vključuje tudi vskladitev različnih delnih interesov. Kjer organizacijski pogoj ni bil izpolnjen, je akcija ostala le dobra želja posameznikov. Akcija je ostala le na papirju tudi tam, kjer interesi niso bili vključeni, ali pa kjer je bil vsiljen ožji interes. Zato je toliko bolj pomembna odločitev, ali že v začetku postaviti čvrsto obvezo posamezniku, odgovornemu delavcu, ali pa prepustiti stvar samoupravnemu

organu, da odloča v vsakem konkretnem primeru posebej. Ta druga pot nosi v sebi več možnosti skrivanja za odločitev samoupravnega organa.

V prvi sporni postavki predloga akcijskega programa gre prav za to. Ali mora absolutna prepoved točenja alkoholnih pijač, v sklopu uslug, ki jih delavcem nudi TOZD Delavska restavracija, med katere sodijo tudi razne osvežilne pijače z nizko alkoholno stopnjo ali pa za vsako „zanimivo“ osvežilno pijačo z nizko alkoholno stopnjo, posebej priti pred samoupravni organ, da sprejme sklep. V prvem primeru gre za čvrst princip, ki zavezuje direktorja TOZD Delavske restavracije, v drugem pa gre za iskanje možnosti pridobivanja dohodka z nekim artiklom, ki „potegne“, čeprav je s stališča preprečevanja priložnosti za alkoholiziranje v tovarni sporno.

V drugi postavki gre za podoben problem. Z načelno prepovedjo prinašanja alkohola v območje delovne organizacije in zahtevo po preprečevanju priložnostnih in spontanij popivanj v delovni organizaciji se strinjamo (s tem smo se strinjali tudi doslej!). Nismo pa pripravljeni pristati na čvrsto obvezo, da bomo na tak način gledali tudi počastitve in slavnostne seje vodstev in samoupravnih organov ob letnih praznikih in drugih dogodkih. Tu se torej bolj strinjamo z omiljeno definicijo, da je v izjemnih primerih dovoljena „počastitev“ z alkoholom, po odobritvi direktorjev temeljnih organizacij.

Komentar „preostrih“ postavk v predlogu akcijskega programa boja proti alkoholizmu naj po prvi fazi razprav dopolnim še s pomembno ugotovitvijo vodilnega alkohologa v naši državi dr. Hudolina. Po njegovem se vsa delovna populacija glede na odnos do alkohola lahko razdeli na štiri kategorije, za vsako od teh pa bi se morale izvajati naslednje aktivnosti:

— abstinenti (zanje je treba izvajati preventivno kot npr. zmanjšanje priložnosti za pitje ipd.),

— zmerni uživalci alkoholnih pijač (zanje je treba izvajati preventivno, v zvezi z ravnanjem in obnašanjem pri delu pa je treba izvajati tudi disciplin-

ske ukrepe za vsak „izpad“)

— alkoholisti (zanje je treba izvajati preventivno, izvajati disciplinske ukrepe, podvreči pa se morajo tudi zdravljenju),

— alkoholisti s trajnimi okvarami (zanje je treba izvajati le še zdravljenje in socialno zaščito, ker trajna prizadetost povzroča, da se pogosto znajdejo na „eksistenčnem robu“).

KAJ OBSEGA AKCIJSKI PROGRAM?

Poleg dveh prej omenjenih spornih postavk predlog akcijskega programa obsega še obvezno kontrolo prinašanja alkohola v območje delovne organizacije in kontrolo treznega in varnega obnašanja pri opravljanju delovnih nalog ter vključevanje teme o preprečevanju alkoholizma in organiziranje posebnih izobraževalnih akcij o boju proti alkoholizmu. Za obe postavki so predvideni odgovorni nosilci zadolžitve.

Drugi del predloga akcijskega programa pa zajema akcije v zvezi z zdravljenjem alkoholikov. Sem so prišle tudi aktivnosti v pripravi alkoholika na zdravljenje, ki zajemajo faze: odkrivanje alkoholikov, zbiranje dokazov, predlaganje disciplinskega postopka in izrek disciplinskega ukrepa. Za pomoč alkoholikom so pripravljale faze najpomembnejše in najtežje. Dokler ima alkoholik še kakršnikoli izhod (ne dovolj oster nastop svojcev, skrivanje prekrškov na delu, še zadovoljiv ekonomski položaj ipd.) se le redkokateri odloči za zdravljenje.

Drugi del predloga akcijskega programa vsebuje postavke o izpolnitvi dosedanjega načina sodelovanja z zdravstvenimi institucijami, o potrebnem poudarku problemom alkoholizma pri predstojecih spremembah samoupravne organiziranosti temeljnih organizacij in delovne organizacije, o pridobivanju vodstvenih delavcev za sodelovanje pri operativnem reševanju primerov alkoholizma (z individualnimi pogovori, v seminarjih ipd.).

Dimenzije alkoholizma v naši delovni organizaciji so take, da zahtevajo organizirano aktivnost za doseg boljših uspehov. Akcijski program boja proti alkoholizmu predstavlja temelj za tako aktivnost v prihodnjem obdobju.

P.P.

Boj proti alkoholizmu

V naši delovni organizaciji se že nekaj let borimo proti pojavom alkoholizma. Od leta 1974 dalje deluje tudi Klub zdravljenih alkoholikov (v nadaljevanju KZA). Obiskali smo dr. Šubic Zdenko v naši obratni ambulanti, ki se že vrsto let intenzivno ukvarja s problemi alkoholizma. Povedala nam je marsikaj zanimivega, zato pogovor v celoti objavljamo.

Kako se vključujete v boj proti alkoholizmu?

„Borbo proti alkoholizmu vključujem v redno delo v ordinaciji, poleg tega pa sodelujem tudi v terapevtskem teamu KZA Iskre Elektromehanike Kranj.“

Kdo je alkoholik in kakšne metode so potrebne, da se odloči za zdravljenje?

„Kadar laik pomisli na alkoholika, si navadno predstavlja človeka, ki popije dnevno več litrov alkoholne pijače. Četudi poznamo več definicij za alkoholika, nobena ne omenja natančne količine alkoholne pijače, ki naj jo zaužije oseba, da jo lahko ovrednotimo za alkoholika. Vsem je znano, da že kozarec iste alkoholne pijače na dva človeka ne vpliva enako. Za opredelitev alkoholika je od količine alkoholne pijače pomembnejša njegova delovna sposobnost, socialno stanje, družinske razmere itd.“

Zato govori definicija Svetovne zdravstvene organizacije o posamezniku, ki uživa alkoholne pijače redno, prekomerno in je njegova alkoholna

zasvojenost tolikšna, da trpi njegovo zdravje, blaginjo, njegov ugled in ugled njegove družine ter pride do težav v odnosih z drugimi. Alkoholik je bolnik, ki se svoje bolezni ne zaveda. Zato se tudi za zdravljenje ne odloča prostovoljno. Ženina grožnja z razvezo, strah pred odpustom iz službe, hujše okvare zdravja itn. so najpogostejše stiske, ki alkoholika prisilijo, da se zateče po pomoč v ambulanto.“

Kako poteka zdravljenje alkoholikov?

„Postopek zdravljenja alkoholikov poteka v dveh fazah:

1.) zdravljenje v ožjem smislu v ambulanti ali v psihiatrični bolnišnici
2.) rehabilitacija in resocializacija v KZA.

Sama se raje poslužujem ambulantnega zdravljenja v okviru skupine v ZD Kranj kot zdravljenja v psihiatrični bolnišnici. Iz slednje prihajajo pacienti nepripravljeni za delo v klubu, se zato vanj ne vključujejo in običajno tudi z abstinenco kmalu prenehajo. Svojci, naveličani terorja alkoholika, pogosto želijo bolnišnično zdravljenje

in jih je težko prepričati, da bo zdravljeni alkoholik dosti lažje vztrajal v abstinenci, če bo redno obiskoval skupino zdravljenih alkoholikov in nato KZA. Res je, da so pri tem vključeni v zdravljenje tudi svojci, toda to je nujno, saj alkoholik ne propada le sam, temveč propada tudi njegova družina in zdravljenja so potrebni vsi. Svojci morajo poznati način zdravljenja, vedeti morajo, kaj se z zdravljenim alkoholikom dogaja v času zdravljenja, saj mu le tako lahko pomagajo, ga razumejo in mu stojijo v času zdravljenja ob strani.“

Zakaj tako poudarjate vključitev alkoholika v KZA?

„Člani KZA si pomagajo vztrajati v abstinenci, kajti nihče ne more na alkoholika vplivati tako ugodno kot zdravljen alkoholik, ki se je moral v začetku zdravljenja spopadati z istimi težavami, tako glede zdravljenja kot glede ponovne vključitve v družbo.“

S kakšnimi težavami se sooča alkoholik v delovnem okolju?

„Alkoholik je na delovnem mestu nesoliden delavec. Pogosti so izostanki

z dela, delo je slabše po kakovosti in količini, pogostejše so nezgode pri delu. Zato se v alkoholikovi delovni skupini pojavljata napetost in nezadovoljstvo, saj sta prizadeta proizvodnja in ugled DO same.“

Zato je nujno, da je DO zainteresirana, da se število alkoholikov med zaposlenimi zmanjša. Ni res, da pri tem DO ne more nič narediti. Že prej sem povedala, da je ravno strah pred odpustom eden glavnih faktorjev, ki pripeljejo alkoholika na zdravljenje. Zdravljenje alkoholikov odstranjuje jedro, iz katerega se alkoholizem širi, zato je to tudi preventivno delo.

Kaj vse še lahko naredi DO v ta namen pa je lepo zajeto v akcijskem programu boja proti alkoholizmu, ki ga je pripravil oddelek za družbene zadeve. Moram priznati, da je ta program zelo vsestransko zastavljen. Idealno bi bilo, da bi bil tak sprejet na delavskih svetih. Bojim pa se, da se bo marsikomu zdel preveč strog in zato nesprejemljiv. Na klubu smo mnenja, da ga bo vsaka korektura oz. popravljanje osiromašilo.“

Alojz Boc

INDUSTRIJA KONDENZATORJEV, SEMIČ

Precej daleč že v prilagajanju zakonu o združenem delu

Prilaganje zakonu o združenem delu je naloga obširna in odgovorna, ki so se je v Industriji kondenzatorjev v Semiču lotili že kmalu in z vso resnostjo. Rezultati aktivnosti na tem področju so že takšni, da je OZD Kondenzatorji, tako v občini Črnomelj, kakor prav gotovo tudi znotraj SOZD Iskra ena izmed delovnih organizacij, ki je v tem pogledu najdlje.

Prve razprave o reorganizaciji so se začele pravzaprav še pred sprejetjem zakona o združenem delu. Dosedanja aktivnost pa je obrodila že vidne rezultate.

Doslej so sprejeli statut delovne organizacije in statute temeljnih organizacij združenega dela ter delovne skupnosti skupnih služb, nadalje spoznajo o združevanju dela delavcev v TOZD kot tudi sporazum o združitvi TOZD in DS SS v delovno organizacijo.

Sprejeli pa so končno tudi že sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, vendar bodo tu morali dopolniti še nekatere pomanjkljivosti. Pred sprejetjem pa imajo končno tudi

sporazum o organiziranosti delovne organizacije in o sistemizaciji delovnih nalog, vendar bodo s sprejetjem tega sporazuma počakali na sprejem novega republiškega zakona o delovnih razmerjih.

Za vse že sprejete splošne akte velja, da ne predstavljajo povsem idealne rešitve, zato jih bo v marsičem v prihodnjem letu treba še korigirati, ali dopolniti, vendar pa kljub temu govorijo o tem, da so se pomembnih zadev lotili resno in odgovorno. Seveda pa ni dovolj le sestaviti posameznih sporazumov in jih sprejeti, pač pa jih je treba čimprej in dosledno uveljaviti tudi v praksi.

Aktivna družbenopolitična dejavnost pa se v Industriji kondenzatorjev v Semiču zrcali tudi v tem, da so v zadnjem obdobju evidentirali prek 200 kandidatov za zbor združenega dela občinske skupščine Črnomelj, za skupščine interesnih skupnosti in v razne organe družbenopolitičnih organizacij za volitve, ki bodo spomladi prihodnje leto.

—C—

Ob delu se izobražuje 43 sodelavcev

V Industriji kondenzatorjev v Semiču že dolgo vrsto let nazaj skrbijo za strokovni kader, kar se odraža v dokaj visokem številu štipendistov iz Bele Krajine.

Seveda pa štipendiranje ni edini način, s katerim si želijo temeljne organizacije DO Kondenzatorji zagotoviti dovolj strokovnega kadra, pač pa je tu močno razvito tudi izobraževanje ob delu.

Ob delu se izobražuje kar 43 sodelavcev, ki ob vestnem delu na svojih delovnih mestih tudi uspešno obvladujejo strokovno gradivo na šolah, katere obiskujejo. Obiskujejo srednje, delovodsko in višje šole in to v večini primerov zelo uspešno. Štirje izmed sodelavcev, ki se izobražujejo ob delu

so doslej že diplomirali na fakulteti za elektrotehniko, nadaljnjih pet sodelavcev pa je pred diplomom. Devet sodelavcev študira na višji šoli za organizacijo dela, ostali pa na drugih šolah, ki jim bodo dale znanje za opravljanje njihovih delovnih nalog.

Razen tega bodo v zimskem času v lastni režiji organizirali tečaj nemškega jezika v tovarni, prav tako pa pripravljajo organizacijo šole za pridobivanje kvalifikacije za delavce, ki delajo kot vodje skupin, oz. predelavci ter za kontrolorje v proizvodnji kondenzatorjev.

Tako v temeljnih organizacijah Industrije kondenzatorjev zares vsestransko skrbijo za strokovno izobraževanje svojih sodelavcev in si iz Semiča in bližnje okolice zagotavljajo stalen priliv novih strokovnih sodelavcev.

— J. C. —

POJASNILO K ČLANKU: PREDSTAVLJAMO INOVATORJA

(Nadaljevanje s 5.strani)

Derlinka, mojstra v montaži števecv, ki je predlagal konstrukcijsko spremembo pri dnu pokrova motorja PSM 2, kode 27.280.299 delavski svet sprejme sklep, naj se predlog ponovno preuči na osnovi realno planiranih količin izdelka, na katerem je bila napravljena racionalizacija, t.j. 10.000 kosov.“

Proizvodnjo motorjev PSM 2 bodo verjetno kmalu prenesli v TOZD TELA DO Avtomatika v Ljubljani. Zato bo M. Derlink prejel odškodnino le na osnovi količine motorjev, ki bo izdelana še v kranjski tovarni. Njegova izboljšava ni zato nič manj pomembna in bo avtor najbrž lahko prejel odškodnino po drugi poti. Upamo, da je zdaj vsem prizadetim — vse jasno.

Uredništvo

INVALIDI ELEKTROMECHANIKE V MORAVSKE TOPLICE

Aktiv invalidov Elektromehanike pripravlja za vse svoje člane 19. in 20. 11. 1977, dvodnevni izlet v MORAVSKE TOPLICE.

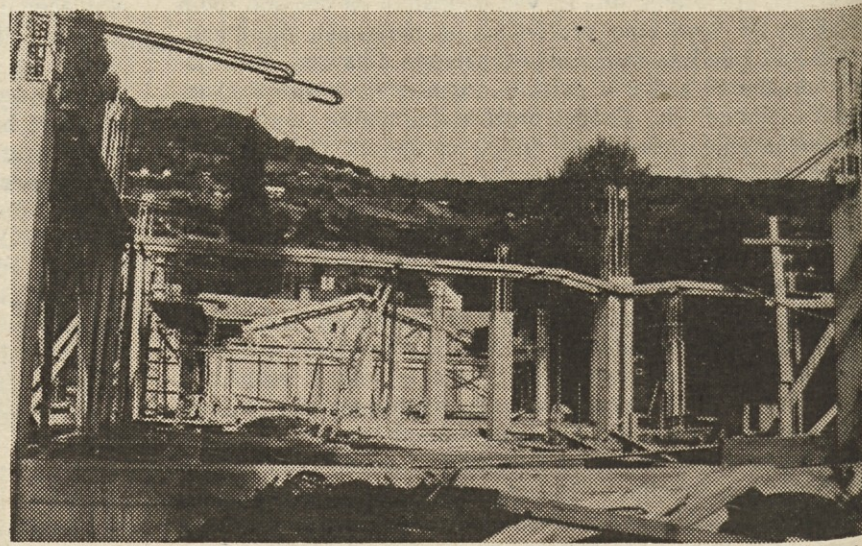
Želimo, da bi poleg bivanja in kopanja spoznali tudi to pokrajino, zlasti pa tamkajšnji utrip življenja. Tudi obilje starodavnih fresk in značilna ljudska obrt (lončarstvo) bosta pritegnili vaše zanimanje. Skratka povsod boste odkrili kakšno drobnarijo, kos lepote, ki bo šla z vami v domači kraj.

Vsem, ki se boste odločili, da greste z nami, vam komisija za pripravo izletov in rekreacijo želi prijeten in brezskrben vikend v MORAVSKIH TOPLICAH.

Prijave sprejema do 10. 11. 1977, oziroma do zasedbe avtobusa, na telefon 22-221 interna 2795, Stamenkovič Mari.

Cena dvodnevnega izleta za člane aktiva znaša 150 din. V kolikor bodo na razpolago še prosta mesta, je cena za ostale člane kolektiva 300 din.

VABLJENI!

V Semiču, kot smo na kratko že poročali, so pred časom podrti leseni provizorij, v katerem je bila med drugim tudi tovarniška menza. Zdaj je tu v teku živahna gradnja novega objekta za te namene, medtem ko so še uporabni del nekdanjega provizorija prenesli v Črnomelj, kjer raste novo zimsko-sportni rekreacijski center in kjer bo, kljub svoji starosti, še vedno lahko koristil vsaj v prvi fazi za potrebe novega centra.

TOZD TV PRŽAN

Razvoj gre v korak z željami kupcev

V pogovoru z inženirjem Josipom Milenkovičem in Brankom Grubonom se je pokazalo, da je področje zabavne elektronike zaradi tehničnih zahtev in želja trga izredno zahtevno. Vsak izdelek ima na trgu svoje vrednosti 2–3 leta, nato pa ga prekrije plaz sodobnejših „krikov tehnike.“ Tudi TOZD TV Pržan mora slediti temu hitremu tempu.

Razvojno področje so v TOZD TV Pržan razdelili pred nedavnim v dva operativna področja: za televizijsko, črnbelo in barvno tehniko in na akustiko z mehaniko, ki se ukvarja z

lovali ga bodo v dveh izvedbah: kot samostojno šasijo, brez ojačevalca za priključitev na že obstoječi ojačevalci in komplet z ojačevalcem in zvočnimi omaricami. Novost je zelo iskana pri

TOZD TV Pržan: novi HI-FI stereogramofon.

razvojem gramofonov, ojačevalcev in mehansko problematiko konstrukcij. Sprejeli so tudi organizacijski predpis o razvoju novih izdelkov. Tako imajo enoten, metodičen in sistematičen pristop k delu in tudi osebna odgovornost je bolj precizirana.

Sodelujejo tudi pri Raziskovalni skupnosti SRS. Iz teh sredstev so lani dobili 250.000 dinarjev za raziskave na področju barvne televizije, pa tudi z Univerzo v Ljubljani imajo tesne stike.

Prav zdaj razširjajo proizvodnjo plastike – sami bodo izdelovali kasete in dele ogrodij. Vendar ne gre vse gladko, ker imajo težave z uvozom strojne opreme, a tudi materiala za plastiko ne dobijo vsega doma, zato bodo kvalitetnejše mase morali uvažati, toda tudi tu jim visi nad glavo negotovost administrativnih prepovedi.

V proizvodnji so povsod uvedli WF sistem. Tako so dosegli hitrejši tempo produkcije, ob tem pa so vložili tudi mnogo truda v kvaliteto, saj so morali paziti, da ob povečanih količinah ne bi padla kakovost izdelkov. Ob veliki ponudbi na trgu jim samo kvaliteta zagotavlja prodajo.

Tudi sicer posvečajo mnogo pozornosti kvaliteti, saj že razvojniki, oz. še prej nabava poskrbi, da bo izdelek tak, kot so ga predvideli projektanti. To pa je že skoraj v celoti postopek integrirane metode kontrole kakovosti.

Novosti jim ne manjka. Na letošnji razstavi elektronike so predstavili novi HI-FI gramofonski set z uradnim nazivom Iskra HI-FI 2 x 20 W. Izde-

nova izvedba v družini Panorama.

Tako se bo Iskra uvrstila na področju zabavne elektronike tudi v višjem kvalitativnem razredu – za zahtevnejše kupce. KF

Razširitev poslov z AEG?

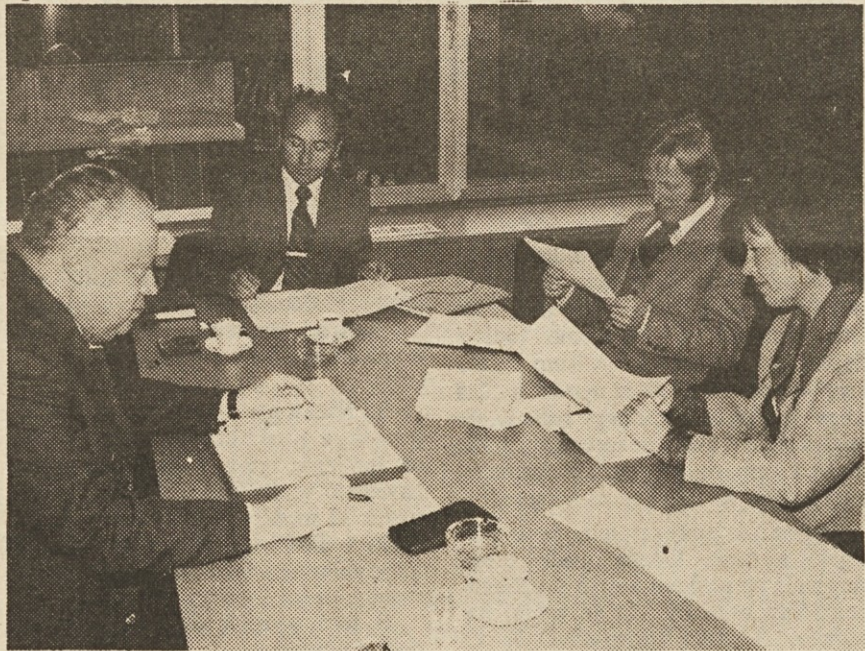
Pred kratkim so se dvakrat sestali zastopniki Iskre in zahodnonemške firme AEG, da bi se pogovorili o širitvi poslov na področju kooperacije. Konjunktura gospodinjstskih aparatov je na našem in svetovnem tržišču visoka in oboji smo zainteresirani za čimvečjo proizvodnjo in seveda sodelovanje.

Nazadnje so se srečali zastopniki IC s področja izvoza in uvoza, g. Riedl, direktor za izvoz v Srednjo Evropo pri AEG in zastopnik Tovarne elektromotorjev Ivo Ribič. Sestanek je imel namen, pripraviti pogoje za podpis kooperacijske pogodbe med Iskro in AEG za prihodnje leto. Pogodbo bodo podpisali konec tega meseca. AEG želi, da bi kooperacijo zelo povečali. Vrednost malih elektromotorjev naj bi po njihovo znašala v letu 1978 prek 5 milijonov mark, to pa je v primerjavi z letom 1977 kar za 70 % več. Kooperacija teče takole: Iskra prispeva firmi AEG elektromotorje za različne aparate, zlasti motor za sesalnik s turbino, za stepalnike preprog in sokovnike. AEG pa za protivrednost dobavlja Iskri sestavne dele gospodinjstskih aparatov, ki jih v Elektromotorjih zmontirajo in prodajajo pod firmo Iskra sistem AEG.

V TOZD Elektromotorji proučujejo možnosti za zanimivo povečanje in v kratkem bodo poslali konkretno ponudbo v skladu s planom za prihodnje leto, oz. v okviru proizvodnih zmogljivosti. FY

nas in TV Pržan bo edini proizvajalec v Jugoslaviji na tem področju.

Predstavili so tudi prenosni televizor Pika, revolucionarnega zunanega

Razgovori AEG – Iskra.

izgleda. Prilagojen je za prenosno uporabo in za gledanje v naravi – pri močni svetlobi – zato ima filterski zaslon, ki omogoča večje kontraste. Na sprejemniku Pika ja možna predizbira šestih programov, ima pa tudi univerzalni antenski vhod za UHF in VHF programe.

Koncem leta pa bo šla v proizvodnjo nova serija barvnega televizorja s senzorjem – to bo izpopolnitev, oz.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najinega očeta

ANTONA ŽEROVNKA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v GPP–SPD in v vzdrževanju za darovana venca, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti

sinova Milan in Vinko.

ZAHVALA

ob boleči izgubi dragega sina

ALEŠA VRŠČAJA

se iskreno zahvaljujem kolektivu ISKRA Antene Vrhnika za denarno pomoč, OO sindikata za podarjeni venec ter izraze sožalja.

mama Marija, oče Aleš in sestra Lidija

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega brata in svaka

ALOZIJA ROBLEKA

se iskreno zahvaljujem Iskri – Elektromehaniki, sodelavcem TOZD Števcu za izraze sožalja, darovane vence in denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem tov. Koširju za ganljive besede ob odprtem grobu

brat Ignac, svakinji Marija in Milena

Prebrali smo za vas

Vsekakor je knjiga francoskega pisca Daniela Costella „Ujetniki“ po svoje pravo odkritje za nas. Kajti le malokdo izmed nas je morda vedel ali pa ve, da je bilo leta 1944 v Združenih državah Amerike interniranih 380.000 nemških vojnih ujetnikov, da so fanatiki v tamkajšnjih taboriščih obnovili nacistični red in teror in da so Nemci jemali kot znamenje slabosti dejstvo, da so Američani dostojno ravnali z njimi kot ujetniki.

In še bi lahko zastavljali vprašanja in odgovore nanje kot dejstva, da so Američani rajši imeli zares disciplinirano nacistično taborišče kakor pa deset tisoč dobrih nemških demokratov, da je julija 1944 hitlerjevski pozdrav z dvignjeno roko postal redni pozdrav v taboriščih in da so ameriški oficirji zahtevali, naj salutiranje pospremi vzklik „Heil Hitler“, da so bili nekateri ameriški civilisti prepričani, da nacisti nosijo rogove, da so Američani takoj po premirju svojim nemškim ujetnikom brez razlike naprtli krivdo za vse zločine in jih začeli „prevzgjati“ in končno da je neki stražar Združenih narodov, ki je bil navzoč, ko so vrteli film o nacističnih koncentracijskih taboriščih, izpraznil šaržer svojega avtomata v ujetnike in jih osem ubil.

To je samo nekaj, zelo ilustrativnih in presenetljivih dejstev, ki jih je v svoji knjigi pod naslovom „Ujetniki“ zbral Daniel Costelle, da bi objektivno, skoraj hladno anketološko in znanstveno neoporečno z dokumenti predstavil in osvetlil svojevrstno poglavje iz druge svetovne vojne, ki bi ga lahko naslovili tudi „Ujeti Nemci v Ameriki.“

Nemške vojne ujetnike so začeli pošiljati v večjem številu v Ameriko potem, ko se je vojaški položaj preobrnil zaveznikom v prid in v Angliji ni bilo dovolj prostora za veliko število nemških ujetnikov, ki so začeli množično prihajati v ujetništvo po porazu Rommlovega afriškega korpusa v severni Afriki. Prav ti Rommlovi bivši vojaki pa so tvorili začetno jedro nemških vojnih ujetnikov v Ameriki, ki so se kljub porazu obnašali oholo, verjeli v končno nemško zmago in smatrali zavezniške zmage za golo propagando. To napeto, oholo in dokaj čudno vzdušje v nemških vojaških taboriščih v Ameriki prihaja plastično do izraza skozi izjave in mnenja ujetih Nemcev samih, kaže na strahoten strup, ki ga je zasejala nacistična ideologija v srca in razum takrat razmeroma mladih Nemcev, ki so z nenavadnim fanatizmom in nepoznavanjem sveta tudi v okvirih svojih taborišč ustvarjali nacistične Nemčije v malem, pobijali in onemogočali protinaciste in nasprotnike Hitlerja med treznimi in pametnejšimi ujeti Nemci, pri čemer pa so se Američani držali ženevske konvencije o vojnih ujetnikih kot pijani plota, čeprav so nacisti prav v nasprotju s temi konvencijami delali z vojnimi ujetniki zaveznikov, torej tudi z Američani, čisto drugače.

Skratka, to je knjiga, ki jo je vredno prebrati, saj nam razkriva za nas dokaj neznan poglavje iz druge svetovne vojne. Knjigo „Ujetniki“ je izdala založba Borec, prevedla Alenka Moder-Saje, opremila pa Cveta Štepančičeva.

D. Ž.

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA

OD 10. 10. 1977 DO 17. 10. 1977

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja LOJZETA DOLINARJA. V 2. nadstropju iste stavbe pa si lahko ogledate etnološko razstavo KMEČKO GOSPODARSTVO V GORENJEŠAVSKI DOLINI.

V Prešernovi hiši bo do 13. oktobra odprta razstava del slikarja BORISA LAVRIČA in kiparja ZDENKA GRGELJCA. V petek, 14. oktobra ob 18. uri bodo v istih prostorih odprli razstavo kiparskih del PETRA JOVANOVIČA.

V galeriji Mestne hiše razstavlja akad. slikar MARIO PETRIČ, v stebriščni dvorani pa je na ogled izbor akvarelov akad. slikarja JANEZA MEŽANA, ki ga je pripravil in posredoval Pokrajinski muzej v Ptuj. Obe razstavi bodo zaprli 13. oktobra. Naslednjega dne, 14. oktobra ob 18.30 bodo v galeriji v Mestni hiši pripravili otvoritev razstave del akad. slikarja TOMAŽA GORJUPA.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je stalna zbirka NARODNO-OSVobodilna BORBA NA GORENJSKEM in republiška stalna zbirka SLOVENKA V REVOLUCIJI.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan, razen ponedeljka in nedelje popoldne, od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je stalno odprt MUZEJ PREŠERNOVE BRIGADE.

Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate restavrirani poznosrednjeveški kulturni spomenik „Jehkova kasarna“, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

V stari Fužini je odprta stalna razstava PLANŠARSKA KULTURA V BOHINJU. Odprta je vsak dan od 8. do 12. in od 16. do 19. ure.

Program dela Kluba štipendistov v oktobru in novembru

11. 10. Murn Marko
13. 10. Selko Tone
18. 10. Ivančič Mirko

20. oktobra ob 18.30 v stolpnici ISKRA in sejni sobi, predavanje o organiziranosti v Iskri

8. novembra skupščina KŠI v novembru ekskurzija v Polpredvodnike Trbovlje in po možnosti ogled Gornja

v novembru – predavanje o inovacijah v ISKRI

v novembru – glasbeni večer v izvedbi dveh naših štipendistov
Pozivamo vse štipendiste, ki bi želeli na prakso v Vzhodne socialistične dežele in Anglijo, da se čim preje prijavijo. Isto velja tudi za ostale, ki bi želeli na prakso v ostale države.

Kakor vsako leto, bodo tudi naprej organizirani tečaji tujih jezikov. Vse informacije dobite v službi štipendiranja, Prešernova 27.

S svojimi vprašanji, predlogi se lahko obrnete na KŠI na Vegovi 4 (srednja elektrotehniška šola). V prostorih Kluba so organizirana dežurstva od 19. do 21. ure v naslednjih dneh:

27. 9. Odar Valentin

Sestanki sekretariata KŠI so vsak drugi ponedeljek z začetkom 3. 10. ob 19. uri.

Opozarjamo štipendiste, da so na treh fakultetah mentorji štipendistov Iskre, ki naj bi le s temi vzdrževali stike in jim pomagali pri različnih problemih, ki se pojavijo tekom študija.

Mentorji so:
Ekonomška fakulteta tov. Kiauta
Elektro fakulteta tov. Bratkovič
Strojna fakulteta tov. Gašperšič.

DOPIŠUJTE V ISKRO

„MI SMO GADJE“, je rekel vodja skladišča v Hrastju, Frenk Mulner. „V kratkem se bomo selili v Ljubljano, v Javna skladišča. Prav je, da nas še enkrat „ovekovečite“ v Iskri, preden se za vedno poslovimo od idile v Hrastju. Novo skladišče bo sodobno, baje bomo samo na knofe pritiskali“ – je dodal v šali. Na sliki: Spominski posnetek malega kolektiva skladišča ISP v Hrastju.

YUTEL 77 — nekaj besed ob rob predavanj iz telefonske posredovalne tehnike

Za nami je „YUTEL 77“, po domače „sejem elektronike 77“ in za nami so vsi simpoziji, med njimi tudi telekomunikacijski, posebno še tisti del o telefonskih posredovalnih napravah, kjer sem bil osebno prisoten.

Koliko truda (in stroškov) za takšno prireditev, pa tudi junaštva za nastop naših mladih sodelavcev pred široko, kritično javnostjo. Pred vami leži knjiga s podrobno vsebino predavanj, knjiga, katero bo verjetno kdo še pozneje ponovno pregledal kot npr. o prelivnem prometu, o varovanju naprav, o vpeljavi procesorskih centralnih krmiljenj, o avtomatskih kontrolnih napravah in še marsičem.

Zdi se mi, da je bila razstava res zanimiva, velika v svetovnem merilu („po teži“ tretja v Evropi), prav tako pa tudi vsi simpoziji. Mi, člani Iskre, si lahko še enkrat čestitamo, da smo se v tem velikem krogu odlično izkazali. Kar žal mi je, da ni bilo nikjer povdarjeno, da je letos minilo 50 let, kar je Jugoslavija (po velikih, dolgotrajnih težavah in s pomočjo profesorja inženirja Maria Osane) dobila prvih 7 javnih avtomatskih telefonskih central, med njimi tudi Ljubljana. Nebogljeni, kot smo bili leta 1927, imamo v letu 1977 tovarne telefonskih naprav, imamo sodelavce, ki lahko nastopajo s predavanji ali projekti doma in v svetu! To ni malo, to je veliko! Zavedajmo se tega s ponosom!

Vendar pa menim, da moram v to navdušenost le potočiti kanček grenkega priokusa. Ko sem poslušal predavanja iz telefonske posredovalne tehnike, se mi je zdelo — in tako mislim še sedaj — da je bilo poslušalcev, čeprav prek 100, vendarle premalo. Menim, da so takšna predavanja edinstvena, kjer se ljudje spoznajo med seboj, kjer lahko slišimo teoretska mnenja za jutrišnji dan, kjer lahko spoznamo tekočo, terensko, današnjo problematiko, kjer spoznamo dosežke drugih in tudi konkurence, kjer torej lahko zvemo, kaj mislijo in delajo drugi in kako nas kritizirajo.

Sodelavec mi je razlagal, da on rajši prebere knjigo o simpoziju kot pa, da bi sedel v dvorani in napol poslušal le izvečke. Mnenje tega sodelavca je morda umestno, toda tudi ugovor takšnemu mišljenju je tehten. Ko bi vsi tako mislili, bi sploh ne bilo predavanj nikjer, tudi ne v šoli, na fakulteti. Učili bi se le iz knjig, toda knjiga kljub vsemu ne more vsega povedati. Zraven tega pa je polna dvorana poslušalcev prav javno zadovoljenje predavatelju, ki se je po svojih močeh potrudil prikazati širši družbi nekaj novega,

nekaj interesantnega, nekaj koristnega.

Zaradi tega se vprašam: kje so bili naši šefi s svojimi sodelavci, kje so naši štipendisti, če drugi študentje že nimajo svojega interesa. Zaradi tega se niti nikar ne jezimo, če so nekateri navzoči (zlobno) pripomnili, kje je ISKRA. Kaže se veliko, pa je nikjer ni!

Pa še nekaj! Zmenimo se končno za pogovorni, predavalni jezik. Meni je vseeno, če predavatelj govori slovensko, ali srbohrvatsko, teže pa bi mi bilo, če bi govoril makedonsko. Vendar pa večini poslušalstva ni vseeno. Trdim, da je v tork, 4. oktobra popoldne bilo prek 90 % poslušalstva srbohrvaško govorečih, naši sodelavci pa so govorili slovensko, celo včasih

kar po domače. In rezultat? Po odmoru je 50 % poslušalcev odpadlo!

Menim, da je potrebno nekaj ukreniti! Pod takimi pogoji bomo v Ljubljani izgubili simpozij o telekomunikacijah, saj so mnogo tega že prevzeli drugi (ETAN, simpozij o pomorstvu v Zadru itd.). Ali se dogovorimo o skupnem predavalnem jeziku, ali vpeljimo sinhronizirano predvajanje, ali pa naj se razvijalci Iskre, ki se med seboj itak podrobno poznajo, zaradi lepšega sestanejo v sejni sobi na Laborah in si predavajo med seboj, saj je v sredo (5. 10. 1977) bilo od 12 le dvoje predavanj strokovnjakov tovarne N. Tesla.

Če želimo interni, slovenski, Iskrin simpozij, je gospodarsko razstavišče predrago, če pa hočemo jugoslovanski javnosti povedati in pokazati, kaj znamo, kaj zmoremo — moramo pa nekaj ukreniti! Če smo se že v Belgiji učili tehnike, učimo se tudi primerov na uporabljenem jeziku, saj pri nas 90 % izdelkov prodamo na srbohrvaškem jezikovnem področju! Ali ...

inju

PISALI STE NAM

Dva svetova

V ISKRO je prišel Franci. Samo za mesec dni, da bi si pred nadaljevanjem šolanja prislužil nekaj denarja za knjige. Prišel je tudi iz radovednosti, da bi se seznanil z delom in delavci v tovarni, v kateri se bo nekega dne zaposlil.

Poln delovne vneme in pričakovanj je tisto jutro prvič v življenju stopil v tovarno. Vse je šlo kot po maslu. Najprej so ga seznanili z nevarnostmi, ki mu pretijo ob stori, na kratko so mu predstavili delovno organizacijo. Kar verjeti ni mogel, da toliko občanov služi svoj vsakdanji kruh v ISKRI. Tudi njegov oče je delal v tej tovarni, preden se je hudo ponesrečil na stikalnicah.

Prišel je v oddelek, v katerem naj bi delal. Sami tekoči trakovi, gledal je in čakal. „Le kakšno delo mi bo dodeljeno“, je premišljeval. Vse operacije so se mu zdele preenostavne. „Rad bi delal pri kakem stroju“, je na tihem

želel, vendar si tega ni upal povedati na glas. Prav tu se je zataknilo. Nikjer ni bilo primernega delovnega mesta. Vsaj delavke in delovodja so tako trdili, pa tudi sam je videl, da sta se na nekaterih mestih gnetla že kar po dva njegova vrstnika. Delovodja Fric si je belil glavo in iskal primerno luknjo, kamor bi ga lahko vtaknil. „Tu na začetku boš stregel traku“, je končno odločil. Pokazal mu je operacijo in ga poučil o nevarnosti pri tem delu.

Komaj je sedel za stroj in z vso silo pričel delati, da ja ne bi česa zamudil, že je zaslišal izza hrbtna: „No, zdaj pa še ta mulc, pa spet ne bo nrmde.“ Odtlej je še bolj hitel, da jim pokaže, kaj zmore mulc. Delal je z vso močjo in se potil, toda plošč na traku je ženskam vedno bolj primanjkovalo. Pa še s temi niso bile zadovoljne. Jezile so se, da nič ne pazi in da jih noče poslušati. Le kako naj bi jih poslušal, ko pa je moral tako neznanosno hiteti. V šoli je vselej dobil petico ali vsaj trojko, če se je zelo potrudil. Tu pa je slišal same kritike: „Taka površnost in koliko bo izmeta.“

Le zakaj se moramo prav me dajati s tem smrkavcem.“ Take in podobne graje je poslušal vse dni. Najraje bi zajokal, a je kljuboval. Le kaj bi rekli njegovi vrstniki, ki se jim je morda godilo nekoliko bolje. Zgrabila ga je trma. Začel je odgovarjati na kritike, nič več se ni trudil, da bi uspel. Naenkrat se je počutil močnejši, saj ima vendar osemetko, si je mislil. Večina teh, ki me tu komandirajo, nima niti pet razredov. V ihti jim je to tudi povedal, babam starim.

Takrat pa je zadel v živo. Še Pepa, ki je vse dotlej molčala, je sedaj povzdignila svoj strogi in hkrati užaljeni glas. „Ti smrkavec se boš šopiril, ti, ki še ne veš, da živiš. Ko bi le mogli vsaj za en dan pokazati mladim v kakšnih pogojih smo delali v začetku. Nismo imeli dobre hrane in plače so bile majhne.“ „Res je, res,“ so pritrdile še druge. „Le delajmo zanj, da se bo izšolal. Učen nas bo veliko laže zafrkaval.“

Tako sta v trenutku nastala dva svetova. Mesec dni sta po sili razmer delala skupaj, brez sodelovanja. Vsak je o drugem mislil vse najslabše. Nato je Franci s svojimi kolegi odšel v šole. Pepa in ostale pa so delale dalje, vse se, da se ni treba več dajati s tem otrokom.

Čez nekaj let je Franci doštudiral. Prišel je nazaj v ISKRO in se zaposlil kot strokovni delavec. Naučil se je tudi manir. Vendar pravega stika s kolektivom ni nikdar našel, saj ga je v dnu duše še vedno mrzilo. Posebno z neposredno proizvodnjo ni nikoli vzpostavil pravega kontakta. Vselej, kadar je kaj pripravljval zanje, se je bal, da bodo tam odkrili kako napako ali nezmožnost. No, tudi praktikanke je rad gnjavil. Saj se je le tako lahko odločil za vse, kar je moral pred leti prestati sam.

Pepa se je medtem postarala. Roke je niso več ubogale. Nič več ni mogla streči hitrim strojem. Počutila se je neznansko zapuščeno in ogoljufano. Predčasno se je upokojila, da zgine izpred oči temu mlademu nehvaležnemu svetu.

Pri nas je več podobnih delavcev in delavk, Pep, Fricov in Francov. Kot verižna reakcija se vleče ta praksa iz leta v leto. Razkorak med mlado in staro generacijo se veča. Potrudimo se, da bomo našli skupno pot, pa nam bo vsem lepše, boljše in z lahkoto bomo reševali vsakdanje probleme v našem velikem kolektivu. Včeraj mi je nekdo rekel: „Odnosi so povsod na psu!“ Tako malo je včasih treba, da se naši medsebojni odnosi doma, v službi, na fakulteti izboljšajo!

T. Luft

Če vodi delovna organizacija prodajo za TOZD...

Tožnik je na podlagi pogodbe, ki jo je sklenil z delovno organizacijo, vložil proti temeljni organizaciji mandatno tožbo, ker fature delovna organizacija ni plačala v zakonitem roku. Poudarimo, da je v tej delovni organizaciji več temeljnih organizacij, nabavno službo pa opravlja posebna služba delovne organizacije.

Temeljna organizacija je mandatno tožbi, to je plačilnemu nalogu, ugovarjala s tem, da nima s tožnikom nikake pogodbene obveznosti, četudi je od njega prejela dobavljeno blago. Glede obsega in vrednosti dobave ni spora.

Že sodišče prve stopnje je izvedlo potrebne dokaze, plačilni nalog razveljavilo in tožbeni zahtevek odbilo.

Pritožbeno, to je višje gospodarsko sodišče, je pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo. Tožnik je namreč dne 15. 4. 1974 sklenil dobavno pogodbo z delovno organizacijo, ne s TOZD. Tožniku je za pravočasno plačilo odgovorna le delovna organizacija. Kolikor nastanejo s tožbo stroški, jih ne more naprtiti TOZD, ker TOZD ni v nikaki zamudi. Pri tem je sodišče v pritožbeni sodbi celo izreklo, da za tožnika ni važno, da mu je SDK pismeno naročila, da mora vložiti sporni znesek proti prejemniku, t. j. proti TOZD. Nalog SDK ne more vplivati na medsebojne odnose pravne osebe, ki ji SDK ni dala takega naloga. S pismenim nalogom SDK v tem primeru TOZD ni postal dolжник, niti delovna organizacija ni bila oproščena dolžnosti, da plača fakture. Tako sodba Višjega gospodarskega sodišča v Sarajevu, PZ 1895/76 z dne 18. 1. 1977.

Nekaj za pravnike

Okrožno gospodarsko sodišče je na podlagi čl. 436/1 ZPP smatralo, da je tožnik umaknil tožbo, ker kljub v redu prejetemu vabilu ni prišel na glavno obravnavo, niti izostanka ni opravičil, in izdalo sklep o

umiku tožbe. Tožnik je v pritožbi navedel, da zaradi tega ni prišel na obravnavo, ker z vabilom ni prejel ugovora tožene stranke in se ni mogel pripraviti.

Pritožbeno sodišče je pritožbo zavrnilo, iz razlogov, da bi tožnik moral vseeno priti in na obravnavi, če bi njegov zastopnik smatral za potrebno, predlagati preložitve razprave, da se pripravi. Ker tega ni storil, je nastopila zakonita domneva, da je tožbo umaknil. Tako sklep višjega gospod. sodišča Hrvatske, Sl. 584/77 z dne 16. 3. 1977.

Delavski svet delovne organizacije,

ki ima v svojem sestavu temeljne organizacije, ne more sprejemati enotnega splošnega samoupravnega akta, ki bi veljal tudi za TOZD. Š pravilnikom o dodeljevanju sta-

Cafi

Uporaba osebnih avtomobilov

V zadnjem obdobju, še zlasti pri obravnavi samoupravnih sporazumov in poglobljenem delovanju samoupravnih organov v odborih in komisijah so določena službena potovanja nujno potrebna. To še zlasti velja za tozde s podeželja, torej zunaj poslovnih centrov. Pogosto se srečujemo tudi z dejstvi, da so sestanki sklicani v zelo kratkem obdobju, da ni upoštevan čas za prihod pošte. Še mnogo težje je, če se delegat ne more posvetovati z bazo in se s tem omejujemo na forumski način dela, ki nikakor ni sprejemljiv.

Pogosti so tudi primeri, da se sklicujejo sestanki ločeno glede istega vprašanja na poslovnih in družbeno-političnih organih, kot je zgoraj navedeno. Neredko ugotovimo, da vidimo spet iste obraze. Menimo, da bi bilo za takšna vprašanja, oziroma njihovo razreševanje veliko bolj smotno sklicati razširjeno sejo z vsemi predstavniki. Naloga bi bila s tem opravljena hitreje, z manjšimi stroški. Vsa odprta vprašanja, ki bi se pojavila na takšnem sestanku, bi lahko skupaj reševali bolj učinkovito. Nimam namena s tem obravnavati delegatskega sistema in njegovega poslanstva pač pa uvodoma navedeno nesmotno uporabo osebnih avtomobilov za razna službena potovanja. Iz prakse nam je znano, da so bili v naši TOZD pogosti takšni primeri. Vemo, da so takšni primeri tudi drugod, da po več osebnih avtomobilov uporabljajo v službene namene v kratkih časovnih presledkih istega dne in v isto smer. Razumljivo je, da v zvezi s tem tudi nastane vrsta nepotrebnih stroškov za toz ali skupne službe. V zvezi s tem smo v naši toz Keko—Žužemberk že sprejeli poseben predpis, ki ureja uporabo osebnih avtomobilov v službene namene in to:

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniško, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Ureja uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željenc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

1. Vsako službeno potovanje se mora javiti predhodno, a najkasneje do 12. ure, pismeno v splošno službo z osnovnimi podatki.

2. Splošna služba mora voditi posebno evidenco, sodelovati z nabavo in smotno razporediti uporabo službenih ali zasebnih avtomobilov.

3. Načeloma se morajo vsi sklici sestankov z rokom takoj ali istega dne ob sprejemu vabila, odgovoriti kot je navedeno v prvi točki. V izjemnih primerih se mora sklicatelj o tem dogovoriti z direktorjem toz, oziroma za to pooblaščen splošno službo.

S tem upamo, da bomo dosegli dvojni učinek:

— omejili uporabo zasebnih avtomobilov in v zvezi s tem nastalih stroškov,

— pravilno, časovno planiranje sestankov za minimalni čas vnaprej in s tem možnost boljšega delovanja delegatskega sistema.

Prav iz razlogov in iz prepričanosti, da ta pojav ni samo v naši TOZD Keko Žužemberk, bi bilo prav, da bi o tem razmislili tudi sklicatelji sestankov.

K. J.

Šahisti Elektromehanike v septembru

Šahovska sekcija Elektromehanike je v mesecu septembru izpeljala pester spored prireditev, med katerimi je bil ekipni šahovski turnir Elektromehanike osrednji dogodek meseca. Poleg sodelovanja na 13. kvartalnem hitropoteznem turnirju ZP Iskra, se je izbrana vrsta Elektromehanike udeležila tudi hitropoteznega prvenstva mest in krajev Gorenjske, ki je bilo tokrat na Jesenicah. V ostri konkurenci gorenjskih mest, za katere so nastopili bolj ali manj znani klubi, je Elektromehanika nastopila kot ekipa Stražišča in zasedla odlično četrto mesto.

Vrstni red sodelujočih je bil naslednji: 1. Lesce 34, 2. Jesenice 30, 3. Kranj 28,5, 4. Stražišče (Elektromehanika Iskra Kranj) 21,5, 5. Radovljica 21,5, 6. Koroska Bela 13, 7. Škofja Loka 11,5, 8. Bled 6,5.

Posamezniki so k izdatni beri točk prispevali naslednje: Krek 4,5, Bec 3,5, Brce 2, Šmid 4,5, Deželak 4, Oblesčak 2 in Piskar 1.

Sekcija je organizirala tudi redni mesečni hitropotezni turnir, na katerem so se udeleženci uvrstili takole:

1. Šmid 9, 2. Oblesčak 8, 3. Jeraj M. 7, 4. Brce 6,5, 5. Drešar 6, 6. Jerman 5, 7. Jeraj Z. 4, 8. Bartol 3,5, 9. Planinc 3, itd.

Šahovska sekcija Elektromehanike ponovno obvešča šahiste, da so redni mesečni hitropotezni turnirji vsak tretji četrtek v mesecu ob 17. uri. Naslednji bo torej 20. oktobra.

O. A.

Srečanje mladih DO Avtomatika

V soboto, 8. oktobra t. l. je bilo že drugo srečanje mladih — športnikov Industrije za avtomatiko, katerega so se udeležili športniki štirih TOZD in delovne skupnosti skupnih služb.

Okrog sto mladih, med katerimi pa jih je bilo kljub številnim predhodnim prijavam najmanj iz najmočnejše TOZD — TELA, se je zbralo v športnem parku ŽSD Ljubljana v Šiški, da bi pomerili svoje športne moči v odbojki, košarki, nogometu, streljanju z zračno puško in v šahu.

Športna srečanja so bila zanimiva in napeta, saj se je vsaka izmed ekip skušala kar najbolje odrezati. Posebna zanimivost pa je, da so v skupnem seštevku najboljši rezultat dosegli športniki iz TOZD Napajanja v Novem mestu, sledili pa so jim: ekipa TOZD SVN, TOZD Orodja, DS skupnih

služb in TOZD TELA.

V posamezni športni disciplini so kar tri zmage odnesli športniki iz TOZD Napajanja in sicer v odbojki, streljanju in šahu, najboljši so bili košarkarji TOZD Orodja, v nogometu pa so zmagali športniki TOZD SVN.

Posebnost teh športnih srečanj je bila tudi v tem, da so tekmovalne mešane ekipe mladink in mladincev, pri čemer je bilo največ deklet v drugi odbojgarski ekipi TOZD Napajanja, a je kljub temu ekipa razen zmagovalne ekipe premagala vse druge.

Športnim srečanjem je sledila podelitev priznanj, nato pa družabno srečanje. Mladi so se razšli z željo, da bi takšna srečanja postala tradicionalna, predvsem pa tudi bolj množična.

— AC —

Pokali za zmagovalne ekipe v posamezni disciplini.